

БЮЛЕТЕНЬ

Українського Визвольного Руху

Bulletin of the Ukrainian Liberation Movement

Bulletin der Ukrainischen Befreiungsbewegung

Січень 1952 р.

Періодичне видання

Ч. 2

НА ПОРОЗІ 1952 РОКУ

Заслугою Українського Визвольного Руху є те, що він об'єднав на базі кількох незаперечних та природних демократичних засад декілька українських організацій на чужині з метою створення єдиного демократичного фронту народів ССРСР проти головного ворога цих народів — ненависного большевизму.

Коротко про платформу та цілі Українського Визвольного Руху можна сказати так: По-перше, Український Визвольний Рух ставить собі за мету рішучу та непримиренну боротьбу з поневолювачем українського народу та інших народів ССРСР — сталінським большевизмом-комунізмом, як основне завдання. По-друге, Український Визвольний Рух прагне об'єднати для цієї боротьби українські демократичні групи та окремих осіб на тій всім зрозумілій основі, що сам наш народ після перемоги над большевизмом вирішить всі державні та національні питання майбутньої України та що існуючі еміграційні представництва не повинні передрішувати або зв'язувати волевиявлення всього народу. По-третє, Український Визвольний Рух вільний від усякого шовінізму та націоналізму: він вітає всі демократичні організації всіх народів ССРСР та інших народів за залізною заслоною й закликає всіх об'єднатися на засадах рівності, щирости та дружби для боротьби з найжорстокішим ворогом людства — большевизмом-комунізмом, який єдиний перешкоджає народам та нам усім жити вільно.

Український Визвольний Рух певний того, що найліпшими спільниками українського народу в майбутній вирішальній боротьбі є народні маси та демократичні угруповання всіх народів ССРСР, в тому числі й російський народ та російські демократичні організації за кордоном. В

спільній боротьбі проти большевизму український народ вибере й свою волю. Після знищення большевизму український народ, як рівний з усіма іншими, не може бути залишений без права на самостійне вирішення своєї долі, на застосування до нього звичайних тепер у цілому світі демократичних гарантій (як попереднє повернення насильно переселених та засланих, як міжнародна контроля над виборами до установчих зборів, тощо). Український Визвольний Рух певний того, що нічні успіхи демократичних інституцій у цілому вільному світі, зокрема в галузі прав народів, забезпечують волю й українському народові, як тільки народи Сходу звільняться від тоталітарного комунізму.

Три місяці тому Українське Вільне Козацтво, Український Демократичний Союз, Об'єднання Українських Аграрників та ще кілька демократичних осередків у Західній Німеччині об'єдналися в Український Визвольний Рух, але цим не створено нової політичної партії. Тільки згадані вище основні засади з'єднують нас, в решті ж кожна організація має свою власну програму та свої переконання. Отже, Український Визвольний Рух не зв'язує своїх прихильників тими чи іншими обов'язковими приписами щодо майбутнього устрою України.

1952 рік є вирішальним для долі цілого світу: він може принести вільним народам певність у їхній безпеці відтепер, але цей рік може й кинути їх у вир нечуваної катастрофи. Про це знають політики та представники всіх демократичних країн, які тепер зібралися в Парижі, про це говорив през. Трумен у своїй звітній доповіді на засіданні Конгресу. І для нас, українців, цей рік є вирішальним. Мусимо, нарешті, лишити партійні сварки

та знайти в собі силу створити дійове об'єднання всіх народів — борців проти комунізму-більшевизму, насамперед, народів теперішнього Советського Союзу. Єдиному комуністичному фронтові повинен бути протиставлений єдиний різнонаціональний антикомуністичний фронт. Завданням усіх вільних народів є провадити боротьбу не проти росіян або українців, поляків або чехів, чи китайців, а проти інтернаціонального більшевизму-комунізму, а в разі початку більшевицької воєнної агресії—розгорнути громадянську війну всіх поневолених народів проти їхніх советських урядів.

Отже, в зв'язку з надзвичайною загальною ситуацією, і Український Визвольний Рух в 1952 р. стоїть перед величезними внутрішньо-організаційними та політичними завданнями.

Визвольний Рух мусить обов'язково далі ширити свої лави, особливо ж за рахунок закладання осередків у США та інших заокеанських країнах, бо сьогодні наші осередки та друзі перебувають, в основному, тільки в Європі (Німеччина, Бельгія, Англія, Франція, Австрія).

Ми маємо збільшити розмір та тираж нашого „Бюлетеня“, наближаючи його по-

ступово до розміру та типу щотижневої газети. Ми маємо налагодити систематичну дружню ділову співпрацю з представництвами інших народів, замість тих ще досить випадкових зв'язків, що ми їх маємо сьогодні. Далі, ми маємо взяти участь у спільній з іншими народами практичній праці, яка буде становити належну підготовку для досягнення нашої головної мети.

Завдання наші величезні; для здійснення їх потребуємо великої кількості свідомих, жертвених людей, які розуміють, що страждання нашого народу під більшевизмом не дозволяють нам тут сперечатися за вождівство та посади, не дозволяють через хворобливу підозрілість та націоналістичне засліплення зривати єдиний антикомуністичний фронт народів.

Ми віримо, що за участю всіх свідомих та енергійних людей наших на чужині та за підтримкою дружніх демократичних організацій вільного світу — ми всі разом створимо цей багатонаціональний антикомуністичний фронт.

Не гаючи дорогого часу, з Богом, за працю!

За об'єднаний фронт всіх поневолених комунізмом народів ССРСР! За єдність всіх конструктивних українських сил!

НА ШЛЯХУ ДО ОБ'ЄДНАННЯ

Заклик до створення протибільшевицького визвольного фронту всіх народів ССРСР, проголошений в гаслах Українського Визвольного Руху, звайшов у широких колах української еміграції сподіваний відгук. Ці гасла вивели з політичного бездоріжжя багатьох, хто тепер ступово збільшує лави наших прихильників і друзів. Здорова демократична ідея, перемагаючи опір націонал-шовінізму, починає пробивати шлях до співпраці всіх поневолених більшевизмом народів.

Прикро, що в цей важливий момент справа творення керівного політичного центру, який має об'єднати визвольні сили народів ССРСР для організованої ідеологічної й політичної боротьби проти їх спільного ворога, загальмувалася. Тим більше прикро, що створення політичного центру гальмують російські організації—політичні репрезентативи того народу, який є найбільшою потенційною силою протибільшевицького фронту й можливим найсильнішим спільником українського народу в його визвольній боротьбі. Залишається фактом, що далекосяжна декларація про співпрацю п'яти російських і шести інтернаціональних організацій в справі спільної боротьби проти більшевизму, як і інші рішення, ухвалені тими ж організаціями у Вісбадені 7 листопада 1951 року — і досі не здійснені. Це викликає тривогу за дальший розвиток подій, зв'язаний з організацією протибільшевицької боротьби за волю народів.

Ми не знаємо й не беремося судити конкретних російських винуватців цього зволікання.

Але ми вважаємо, що фактичне ухилення будь-яких організацій політичної еміграції від єдиного демократичного фронту, перед лицем існуючих загрозливих міжнародних обставин і при наявності дружньої допомоги, яку надають нам народи демократичних країн—є тільки непростима безвідповідальність. Більш за це—злочин, наслідком якого є непотрібне продовження страждань так українського, як і інших поневолених народів, який на руку лише кремлівським змовникам.

Жодні формальні причини не виправдують винуватців зволікання. Такі причини не можуть перешкодити співпраці тих, хто поділяє основні демократичні засади боротьби проти агресивного комунізму, хто на ділі хоче спільного визвольного фронту народів ССРСР. Тому організації політичної еміграції неросійських народів ССРСР повинні спільно вимагати від тих російських організацій, яких підписи стверджують документи Вісбадена, виконати прийняті рішення; вимагати від них негайно створити умови для плідної праці Міжнародної Комісії, в якій не вистачає російських представників, з таким разрахунком, щоб вже ближчим часом був створений й розпочав практичну роботу політичний центр—Рада Визволення Народів ССРСР.

Шлях до цього — до дієвого союзу різнонаціональних організацій політичної еміграції з ССРСР — може й повинен бути звайдений. Основу цього союзу повинні становити рішення конференції у Вісбадені; його передумовою є досягнене на цій конференції погодження, що вищою засадою

є демократичне волевиявлення звільнених від більшевизму народів ССРСР, з яких кожний сам вирішить свою майбутню долю.

Прийняте цією Конференцією формулювання, що визначає рівність прав народів ССРСР, зазначене в декларації 11-ти національних організацій 7 листопада 1951 р. у Вісбадені та у їх спільному повідомленні про нараду, що там відбулася (див. Бюлетень „Освобождение“ № 2, стор. 1 і 2), з погляду сьогоденних національних інтересів українського народу, не викликає заперечень. „Народи мають безумовне право на самовизначення, безумовне право самим, шляхом всенародного волевиявлення, вирішити свою долю“—так сказано у цих документах.

Від готовости самих російських організацій виконати свої вісбаденські постанови залежить розв'язання чад безхребетної брехні, ростовсюджованої націонал-шовіністичними змовниками, напрямів якої були визначені на нараді деяких органів української преси 28 серпня 1951 року. Узгодивши поширенням організованої брехні й були викликані протести здезорієнтованої української громадськості проти неіснуючого СОНР'у.

Вісбаденські постанови змусили націонал-шовіністичних змовників „удосконалити“ масову дезінформацію новим політичним круїтством. Ще недавно вони негодні були співпрацювати з російськими організаціями, як носіями традиційного „російського імперіялізму, які не хочуть визнати суверенні права народів“, тепер вважають „нижчею гідності право народу на самовизначення приймати з рук росіян!..“

Та правди не сховати. Кожному ясно, що право на самовизначення у Вісбадені нікому не було подароване; йшлося про **природне** суверенне право кожного народу, якого не заперечив ніхто з учасників конференції. Стає загальновідомим, що не тільки ніхто з росіян не намагався говорити ім'ям українського народу, але що й СОНР'у, як такого, не існувало й не існує ще й досі.

Але, в ситуації, що створилася, дальше зволікання справи творення єдиного політичного центру на демократичних засадах рівности прав всіх народів без сумніву буде використане ворогами об'єднання, як доказ відступу росіян від своїх власних вісбаденських зобов'язань. Це утруднило б також і дальшу коволодацію українських демократичних сил, які стоять на засадах суверенности українського народу та співпраці з усіма народами ССРСР.

Визнання цих засад з боку росіян мусить бути негайно підтвержене ділом. Лише при цій умові швидко переможе й принесе плідні наслідки ідея об'єднання політичних репрезентантів всіх народів ССРСР.

Ділові умови об'єднання повинні якнайбільше сприяти успіхові антикомуністичної боротьби. Вони повинні бути: а) послідовно-демократичні; б) якнайбільш наближені до сьогоденних політичних настроїв відсоветських народних мас; в) найменш уразливі з боку советської пропаганди.

Ці три характеристики об'єднуються в одній вимозі — привичповому й послідовному визнанні рівности прав народів ССРСР. Рівність прав репрезентації різних народів ССРСР за кордоном у їх загальному союзі — головна й по суті єдина обов'язкова умова співпраці, яка повинна гарантувати недоторканість національних інтересів українського народу.

Після досягнення першої мети — повалення більшевизму на території цілого ССРСР — доля України перейде до рук її народу. Тільки в згоді з його волею може бути встановлена така форма державного й соціального устрою України в її етнографічних межах, як и форма її майбутніх взаємовідношень з іншими народами ССРСР. Українські Установчі Збори є тією формою демократичного волевиявлення, яка найбільше відповідає сучасним умовам розвитку політичної й культурної свідомости українського народу й умовам взаємовідношень народів ССРСР тепер і незабаром після падіння комунізму. Вони мають бути скликані в термін, що забезпечить нормалізацію відношень, і після того, як буде створено умови для повернення всіх виселених і насильно переселених українців на рідну землю.

Ми не висуваємо нездійсненних умов, крім єдиної природної вимоги—визнання рівности окремих народів ССРСР. Їх рівність у майбутньому центрі повинна бути забезпечена тим, що незалежно від його структури, при вирішенні програмових і принципових питань, характер яких далі повинен бути узгоджений—кожний з репрезентованих народів повинен мати один голос. Можливе також створення в системі цього об'єднання особливої Ради Національностей для розгляду згаданих питань; у цій Раді всі народи повинні бути б мати однакове число представників.

Поза цим немає навіть потреби вимагати творення політичного центру за національною ознакою. Не має значення — буде він створений на засадах виборвости на загальному з'їзді організацій всіх національностей, чи буде створений шляхом делегування представників від національних організацій, пролорційно до національного складу населення ССРСР.

Проте з цього ясно випливає, що термін „Народи Росії“ й „Совет Освобождения Народов России“ може відноситись лише до російських організацій, а стосовно населення нивішнього Советського Союзу—лише до населення РСФСР.

Основою тісної співпраці українських організацій з демократичними репрезентаціями інших народів ССРСР, зокрема народу російського, повинні бути взаємне довір'я й тверда віра в державу й політичну зрілість, у тверезу мудрість українського та інших народів. Передусім від росіян залежить зміцнити або захитати це довір'я. В руках демократичних визвольних сил українського народу створити гарантію його національної й політичної свободи, передумову для побудови української держави, у згоді з волею народу. Ця гарантія — в єдності його демократичних протибольшовицьких сил, які у вирішальну годину знайдуть підтримку й вільного демократичного світу.

Страждання нашого й інших поневолених народів вимагають від усіх національних організацій піднятися вище вузькопартійних інтересів і різних формальних перешкод; негайно організувати дієву практичну роботу, спрямовану проти більшевизму, будуючи її на засадах рівности, взаємного поважання й недоторканости суверенних прав кожного народу. Це — спільний священний обов'язок, так росіян, як і представників усіх інших народів, який мусить об'єднати протибольшовицькі сили народів ССРСР у єдиному визвольному фронті.

Ю. Гудам-Левкович

Геть антидемократичні, самозванні «уряди», та «міністерства» на еміграції! Український народ сам вирішить свою долю на звільненій Рідній Землі!

СІЧНЕВІ ІСТОРИЧНІ АКТИ

Український нарід в день 22 січня святкує дві історичні події: в цей день у 1918 році в Києві проголошено IV Універсал Української Центральної Ради про незалежність України, а через рік у той самий день — 22. 1. 1919 р. — так само в Києві на Софійській площі урочисто проголошено закон обох найвищих народних репрезентацій Західної та Східної України про державне з'єднання всіх земель України.

В історії українського народу обидва державні акти мають надзвичайне значення. Вони є визначними етапами на шляху до відродження Української Держави, як повноправного члена міжнародного співдружжя націй. Державні акти з 22-го січня 1918 та 1919 рр. назаперечно свідчать про потужне піднесення на бурхливих хвилях революції національної свідомости українських народних мас у той час, коли перед російською революцією 1917 р., а почасти й в період громадянської війни недостатня національна свідомість не тільки селян і робітників України, а часто-густо й провідних верств інтелігенції й політиків, не дозволяла тим верствам навіть ставити питання про можливість самостійного існування України. Період 1917-1918 рр. на Україні був прикладом швидкого ідейного та політичного розвитку здорового життєздатного народу.

З часу тих подій минуло 33 та 34 роки. Большевики перехопили ідеї національного визволення українського народу та створили «паперову» конституцію Української Радянської Республіки, визнавши на словах всі права українського народу, аж до права виходу з ССРСР, але на ділі лишивши Україну в такому ж стані абсолютного безправ'я, безмежного

пригнічення та визиску її населення, в якому знаходяться й всі інші, так звані, «союзні республіки». Всі одчайдушні спроби рештків українських народних партій в краю відстояти бодай в умовах «диктатури пролетаріату» хоч будь-які права українського народу були безоглядно придурені червоним терором. Тисячі найкращих синів українського народу, письменників та діячів культури, священників та інших визначних людей, загинули, закатовані по советських в'язницях та таборах смерті. Проте, національні форми советської політики, зокрема, допущення об'єднаної УРСР на міжнародній форум, хоч вони й є тільки «на папері», а все ж таки дали скріпили переконання українського людства в його національній окремішності та належних йому національних правах. Отже, сьогоднішній стан національної проблеми на Україні аж ніяк не можна дорівнювати до стану 1918-1919 років, коли вперше уряд УНР проголосив незалежність та соборність України.

Але й ще одне: український нарід, який підчас громадянської війни опинився був не в одному політичному таборі, а потім потрапив у лабеті тотального терору большевиків, ніколи справді не був запитаний, яке ж його ставлення до національної проблеми і як він хоче вирішити свою національно-державну долю. І через це, віддаючи всю належну шану державним актам 1918-1919 рр., як віхам розвитку ідеї суверенности, мусимо дбати, щоб у майбутньому, коли тільки дозволять обставини, український нарід в цілому, відповідно до своєї національно-політичної свідомости та пережитого тяжкого досвіду, сказав про свою долю своє вирішальне слово.

С. Терновий

Від знеславлення до слави і волі

Грандіозність теперішнього міжнародного конфлікту набуває форм апокаліптичної боротьби Христа з Антихристом. Очолюваний США, західний світ концентрує свою волю й сили для оборони вільного людства від загрози комунізму. В ударі двох систем буде поставлено на карту все — дальше буття народів, в т. ч. життя й добробут народу українського, все—що є нам святе, всі наші надії. Від висліду цього удару будде залежати: бути чи не бути на землі християнській цивілізації, йтиме далі людство шляхами поступу й розвитку своєї культури, чи загине в психозі комуністичного самознищення. Очевидна тепер першочерговість мобілізації всіх без винятку наявних і потенціальних сил вільного людства для майбутнього велетенського удару. Всі наші пориви —

серця, душі, розуму повинні бути скерованими на сприяння найшвидшому звільненню світу від загрози комунізму, найскорішому визволенню поневоzenих і знищуваних комунізмом народів.

Коли дійсно настане день перемоги людства над комунізмом, впаде «залізна заслона», впаде деспотія Сталіна, тоді настане на землі доба миру й справжнього здійснення прав народів, прав людини, настане доба загального роззброєння, буде виключена всяка можливість для застосування сили й зброї. Християнська мораль і гуманізм просяквуть людську одияцію, родину, внутрішньо-національні і міжнародні відносини. У величезному безкровному, мирному змаганні ідей народи будуть розв'язувати всі проблеми свого державного буття та міжнародних відносин.

Знаючи, передбачаючи все це, нам потрібно прийняти відповідні рішення, відповідно спрямувати свої дії.

Щоб бути в числі учасників урочистого свята — перемоги людства над найлютішим його ворогом — комунізмом, українським демократичним силам необхідно невідкладно включитися в справу творення єдиного антикомуністичного фронту. Не можна нам перешкоджати, чимось ускладнювати, або стояти осторонь від підготовки мобілізації і самої боротьби проти комунізму. Своїми безвідповідальними діями безоглядні, руйнівні елементи української еміграції, що відстають від сучасності в своєму мисленні, ускладнюють і паралізують визвольну боротьбу українського народу. Вони завели в минулому і тепер, українську справу в глухий кут знеславлення й осамітнення та спричинилися до недоброзичливого світлення з боку міжнародних чинників і сусідів до автентичного імені України.

Заданням українства тепер повинна бути демонстрація перед усім світом своєї миролюбності, відданості ідеям демократії, народоправства, миру, свободи. Державність України після повалення комунізму: за передбачуваними міжнародними умовами, може бути і буде побудована не зовнішніми чинниками, не власними збройними силами, а лише власними мирними демократичними силами, за законами і звичаями вільного світу, що остаточно ствердяться в світі після повалення комунізму. Тепер нам потрібно розбудовувати українські демократичні сили і опрацювати стратегію їх дій. Нам тепер потрібно відкинути категорії мислення тоталітарного міждіб'я та антидемократичні настанови «державного центру». Нарешті, треба дбати про визволення нашого народу, а не про забесчечення портфелями самозванних «міністрів».

Нам ясно що комунізм — єдиний ворог українського народу. Недвозначною заявою про це скінем великий тягар, який гальмує визвольну боротьбу українського народу, набудемо могутніх друзів для України у всьому світі.

Кожному з нас дорогі суверенні права й воля нашого народу. Ми повинні добити всіма українськими силами про непохитне ствердження в світі суверенного права українського народу, в його етнографічних межах, вирішити свою долю, після повалення деспотії Сталіна. Проте, вимога тепер, перед поваленням большевицької влади, без народного волевиявлення, визнати якийсь, уряд «була б сповного несерйозного. Така вимога буде відхилена всім демократичним світом і потім — самим Українським народом. Ніхто тепер, а лише сам суверенний український народ, після повалення на Україні комуністичної влади, вирішють питання про встановлення певних форм державного устрою України та форм її співвідносин з іншими народами. Треба визнати доцільність засади **непередрішення**, яка є головною передумовою для об'єднання всіх українських визвольних сил, які мають об'єднатися для досягнення спільної мети з демократичними силами інших уярмлених народів. Наш варіант ще ніколи спільно, соборно, ніколи не висловлював своєї волі, і вам треба бути готовими до переведення на Україні народних голосувань.

Право українського народу на вияв його суверенної волі, щодо встановлення свого державного

устрою і форм співжиття з іншими народами — не заперчає. Якщо підемо мирним демократичним шляхом, через загальне народне волевиявлення, мирно висловимо нашу волю, — нашими ворогами не будуть — ні Росія, ні Польща, ні інші народи, за нами буде весь демократичний світ. Найбільшими ворогами української справи (крім комунізму) є громадсько-політичне неучство та несвідоме і свідоме шкідництво „вождів“. Слід взяти до уваги висловлювання в цій справі „виключеного“ з пантеону слави України — В. Винниченка, в його „Заповіті борцям за визволення“.

Міжнаціональне та міжпартійне братовбивство привело б український народ ще раз до Крутів і Базару. Так продемонструвавши перед світом нашу повну державно творчу незрілість, ми відсунули б розв'язку української справи ще на довгі роки.

Російський народ має визнати світом, невмирущу культуру, і слід відкинути абсурдну нацистсько-расистську теорію про особливе забільшевичення російського народу та про можливість його імперіалізму в нову добу ствердження прав народів, після повалення комунізму. Ці теорії в сучасному-цівілізованому демократичному світі не знайдуть ніколи ні визнання, ні підтримки. Шкідливе гасло — „з ким завгодно тільки не з Росією, — треба відкинути. Боротися за Україну проти комунізму треба спільно зі всіма антикомуністичними силами вільного світу особливо, з російськими поступовими силами, які визнають суверенні права українського народу. В цьому цілком треба погодитися з думками нашого державного мужа проф. Д. І. Дорошенка, висловленими ним у його листах до російського політичного діяча Мельгунова. У своїх випадках на поступові російські кола дехто з українських політиків консолідується з тими росіянами, які досі кажуть „не было, нет и не будет“.

Передусім треба багато і старанно вчитися толерантно, коректно поводитися між собою, поважати не тільки свою власну, але й відмінну думку, розв'язувати великі й малі питання шляхом голосувань, підкорятися волі більшості, переносити тимчасове перебування в меншості, шанувати свободу преюванья іншого. Треба зникнути, що скоро серед нас будуть, крім самостійників, конфедералісти, федералісти та івш. При цій умові можуть порозумітися самостійники і федералісти об'єднавши свої зусилля з користю для української визвольної справи. Треба консолідувати політичні сили всіх напрямків, не відстрашувати від себе український народ, а збирати його у міцну державну родиву.

Увімкнувши в антикомуністичний фронт вільного світу та ставши на шлях мирного визволення українського народу, ми залишаємо шляхи знеславлення імені України й стаємо, з глибокою вірою в наш народ, на шлях набування слави пошому багатостраждальному народові.

Лише цим шляхом здобудемо славу і пошану для України серед усіх вільних народів світу і нашій сиві, квізжі — Київ і Львів ставуть центрами, навколо яких наш український народ творитиме вільне і мирне державне життя, творитиме свою національну культуру і прилучатиме свої духові і матеріальні скарби до скарбниці вільного людства.

II. Заліський

Від об'єднання українців федералістів ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ

В нашу добу міжнародного політичного вапруження українські націонал-сепаратисти сіють національну ворожнечу поміж братніх народів ССРСР, чим распорошують наші сили проти спільного нашого ворога комунізму.

Особливо ж зоологічно-звірлячу зненависть й цькування вони ведуть протягом багатьох років проти найближчого до нас по крові, вірі, культурі й історії народу — росіяна.

Замість спільної боротьби проти агресії між-

народнього комунізму, сепаратисти-самостійники всіма засобами намагаються дезорієнтувати світову суспільність та спрямувати її опінію супроти „російського імперіялізму“ й російського народу, чим прислужуються Сталіну й допомагають йому вести його агресивну політику.

Ми, що перебували протягом десяти років під тяжким большевицьким ярмом, ве можемо довше бути мовчазними свідками цього злочину й проголошуємо наш протест та звертаємось до все-світньої громадської думки з закликом не вірити всій тій несумлінній брехні й наклепам на російський нарід, що їх росповсюджують українські шовіністи, частинно бувши гітлерівські наймити й їй запродапні.

Запевняємо, що ніякого національного поневолення збоку російського народу, ві ми українці, ні інші народи ССРСР не зазнали, бо всі були однаково рівні в своєму безпорадному безправ'ї.

Ми оголошуємо наш рішучий протест проти сепаратистських намагань монополізувати українську громадську думку та видавати свої власні шовіністичні задуми за волю українського народу й штовхати його на шлях нової братовбивчої громадської війни, що приведе наш нарід до моря крові й сліз.

Наш варід ніколи не вважав і не вважає росіян за ворогів. Не братовбивчої війни й вороженчі хоче наш нарід з російським народом, а братерської рівноправної співпраці на користь всіх народів, що житимуть і будуватимуть свій добробут на всій території післябольшевицької Росії так само, як живуть і будують своє життя народа Сполучених Штатів Америки.

Але рівноправність народів не є можлива без рівності їх зобов'язань і тому ве можна покладати всієї відповідальності за большевизм лише на російський нарід. Большевизм то є спільне лихо і тому не винних, за те наше лихо, ми мусимо шукати, а способу, як від нього позбавитись і налагодити нове мирве життя. Лише після здійснення цих двох умов можна буде говорити про те, як кому буде здаватися краще жити: чи спільно, чи окремо. Але таке питання мусить вирішувати не якась окрема партія чи група, а весь український нарід в цілому, незалежно від походження, віри й раси, шляхом вільного плебісциту, під доглядом міжнародньої організації ОН.

Ось чому ми, позанартійва організація, „Об'єднання Українців-Федералістів“ відстоюємо мир між національностями, як під час боротьби з червоною хворобою, так і під час майбутньої будови господарського й політичного життя нашої Країви.

Закликаємо всіх Українців тих, що поділяють наші думки, об'єднатися з нами і спрямувати всі зусилля на боротьбу з головним ворогом, як українців, так і всего світу — большевизмом, відмітаючи, як порох, національний шовінізм, що веде до фашизму й братовбивства.

Наша тимчасова адреса: „Society of Ukrainian Federalists“ 243 W 56 st, NEW YORK 19, N. Y., USA

Тимчасовий Виконавчий Комітет Українців Федералістів

Вітаємо дружню організацію

Вищенадруковане звернення від Об'єднання Українців Федералістів у Нью Йорку сповіщає про утворення нового осередку демократичних українців на чужині. Об'єднання Українців-Федералістів рішуче виступає проти ширення національної ворожачі серед народів ССРСР та їхніх представитців за кордоном і вимагає якнайскоршого утворення єдиного фронту народів ССРСР проти спільного ворога-комунізму. Зокрема, це звернення підкреслює, що й росіяни—братівий нарід по крові й культурі—має увійти до антикомуністичного фронту, а після перемоги має стати дружнім сусідом або й співвітчизником українців. На думку нової організації, весь український нарід в цілому має вирішити долю своєї країви, звільненої від большевизму.

Ці тези Об'єднання Українців-Федералістів цілком співзвучні основним засадам Українського Визвольного Руху, і ми вітаємо нову дружню організацію за океаном та хочемо вірити, що виникнення її стане початком широкого та голосного приєднання мас української нової еміграції до єдиного розумних та демократичних поглядів про рівноправність народів ССРСР та про наднаціональний характер явища большевизму-комунізму. Нема куди правди діти, що наші земляки протягом останніх років були наче під гіпнозом націоналістичних комітетів, націоналістичної преси та націоналістичної адміністрації таборів і шойно почали звільнятися від цього, власне, чужерідного для них впливу.

Проте, маємо ще одне зауваження до тексту звернення українців-федералістів. Ясна річ, що кожний українець може вважати за доцільну федерацію звільненої від советів України з будь-яким іншим народом. І ми будемо боронити право федералістів вільно висловлювати свої думки. Але так само немає жодної рапії докоряти „сепаратистам“, чи „самостійникам“, чи напіввал-сепаратистам“ за їхні думки щодо майбутньої державної форми України. Було б, нарешті, зламанням засади самовизначення народів, якби хтось цькував ту чи іншу політичну групу за те тільки, що вона вважає за кращу форму буття свого народу самостійність, або федерацію, або конфедерацію. Саме тому ми непримиренно критикуємо шовіністичні елементи нашої еміграції, які оголошують „зрадником“ усякого, хто дозволяє собі думати інакше, віж вови. Саме тому ми викриваємо російських великодержавників та націоналістів, які словом „сепаратист“ в образливому сенсі іменують усякого, хто ве хоче єдиної Росії, ве хоче дарованої зверху автономії або пресловутої „областної федерації“ тоб-то механічного краєвня території народів, не вважаючи на етнографічні границі.

Ми не маємо сумніву, що і українці-федералісти поділяють цей демократичний принцип шанування думки кожної людини і виступають лише проти нетолерантності, яка характеризує шовіністичні групи української еміграції.

В. Золотаренко

Створітьте Комітети Сприяння УВР!

Моральний терор

Існує відомий припис культурного поведіння і демократичного ставлення до співгромадян та співучасників громадсько-політичної діяльності — шанувати думку кожної людини, шанувати чужу думку. Сьогодні, в добу парламентів та розвитку міжнародних організацій, цей припис став просто самозрозумілістю в усіх середовищах, де дискутується проблеми громадського значення, в політичному житті усіх країн, в цілому світі — тільки не в країнах тоталітаризму.

Який жаль, що певні кола української політичної еміграції останніми часами, і особливо в зв'язку з виникненням Українського Визвольного Руху, дотримуються протилежної тенденції — пілковитого пидушення, замовчання, залякування чужої думки. І це провадиться з такою фаватичною нетолерантністю, з такою самовпевненою обмеженістю, немов би справа відбувалася не в середині 20-го сторіччя, а в середньовіччя, в Часи релігійних війн, інквізиції та переслідувань за всяку вільну думку. Вживається всіх засобів, щоб очорвити та примусити замовкнути тих людей, які не йдуть в унісон з відомими паріями та нашою великою пресою на чужині.

Як до цього дійшло? Чому українська громадськість, яка десятиліттями вважалася за ідеалістичну та демократичну, терпить тепер цей тиск на вільну думку?

Рішучий вплив на наше політичне життя після війни мали групи націоналістів — прихильників націоналізму новітнього типу, націоналізму імперіалістичних та воєнних режимів (який розвив в 20-тих та 30-тих роках в Німеччині, Польщі, Італії, Іспанії, Японії, та мав багатьох попірачів і в інших країнах Західної Європи). Групи українських націоналістів привезли з собою на чужину свої молоді кадри, свої редакції, свої організаційний апарат — в досить непошкодженому вигляді. І, навпаки, широкі кола позапартійної еміграції, особливо ж з Великої України, для яких воєнний націоналізм був незрозумілим та історично і духово чужим, приїхали на Захід прив'язані своїм загрозеним ставом та розпорощеві. Недавно, що ж рівниство громадським життям скоро перейшло до рук націоналістів. І хоч трохи згодом виникли або поновились і демократичні українські партії, проте вплив вождівських і тоталітарних тенденцій націоналістів, їх нетолерантності та максималізму позначилися сильно й на інших партіях. Зокрема, демократичні організації (в тому числі пізніше і УНРада) перейняли від націоналістів невірливе автїсторичне розуміння жовтневої революції та світового комунізму, фальшиве тлумачення новітньої національної політики СССР та майже расистський підхід до росіян, що, мовляв, завжди були й є носіями „білого та червоного імперіалізму“. Наші політичні організації почали мислити виключно національними категоріями, підганяючи під них всі культури, наукові, господарські та соціальні поняття. І в цьому, власне кажучи, і полягає корінь трагічного розходження між політичним світоглядом основних партій нашої еміграції та політичним прогресом в цілому демократичному світі, який, поважаючи всі права народів, мислить проте наднаціонально в усіх основних питаннях сучасності.

Претензії націоналістів, а потім і деяких інших кіл, на монополію в політичному житті пов'язані з штучним впливовим становищем їх серед мас еміграції за останні роки.

Немає сумніву, що переважаюча більшість українців на чужині мислить демократично. Більшість переконана, що права всіх народів рівні, що всі народи засадничо є миролюбні і що тому боротися треба не проти народів, а проти тиранич-

них режимів; наші люди вважають, що комунізм — це явище інтерваліаційальне, а тому майбутня війна буде війною не національною (не проти російського чи іншого народу), а ідеологічною (проти комунізму-большевизму); тому наші люди переконані в обов'язковій потребі спільної дії всіх варівнів СССР для повалення большевизму вони мають довіря до демократичних метод вирішення в майбутньому всіх державних та соціальних проблем України. Але ці широко расповсюджені настрої підком протилежні до націоналістичних і їм подібних настанов партій, що претендують на керівництво. Відомо, як багато позадарійних — робітників, селян та інтелігенції — протягом 5-6 післявоєнних років потай обурювалися офіційним українським шовінізмом, воєнним ставленням до інших народів, поважанням лише брутальної сили при розв'язанні міжнародних питань. Цей офіційний шовінізм та націоналізм панував в українських комітетах, заповнював шпальти наших газет, проголошувався на зборах українських з'їзківів. І не можна було за цей час чути майже ві одного голосного слова протесту протє нього, бо в ці роки, через певну міжнародну ситуацію та обставини пов'язані з виїмгруванням з Європи, багато українців примушені були мовчки коритися тому політичному режимові, який утворився до наших комітетів та таборів у Європі. Тільки після зміни у світовій політиці, після розв'язання ІРовських таборів, з їхньою націоналістичною адміністратією, демократичні українці змогли сказати своє слово. І те чи не перше голосно і відкрито зробив Український Визвольний Рух в жовтні 1951 р.

Але, звикли до неподільного панування в громадському житті, націоналісти і ті, що запозичили в них основи засади міжнародної політики та воєнної тактики, не вгамовувалися. На місце адміністративного тиску прийшов моральний терор. Знаряддя його є, насамперед, на жаль, українська преса.

І преса ОУН, і преса УНРади, увикаючи цитувати наш „Бюлетень“ та обговорювати по суті пропозиції щодо блоку демократичних елементів всіх народів СССР, намагається очорнити та образити окремих осіб, які підтримують Український Визвольний Рух, обвинувачуючи їх в усіх гріхах. Протягом півроку газета „Українські Вісті“, що вважає себе демократичною, вживала цілком некультурного та невприязного тону проти дійсних та уявних учасників нової групи і тільки після збройного нападу на Д. П. Гулая ця газета дещо виправила свій тон. Проте, і до цього часу газета друкує наклепи та верозумні байки про окремих діячів без жадного зв'язку з сьоголівніми політичними справами. Газети „Українські Вісті“, „Сучасна Україна“ та деякі інші залякують ім'ям „національного зрадника“, „запрудання“ та „квісліяга“ кожного, хто не попірає націоналістичного погляду на міжнародні проблеми України. Якщо б якийсь український письменник підтримував Визвольний Рух, то, на думку цих газет, він не є вже письменником, а тільки „національним зрадником“. Друкування якогось твору в російській газеті, хоча б він служив тільки популяризаці української культури, є теж „зрада“. Присутність українських гостей на російській демократичній конференції — так само є „зрада“ і „злочинний контакт з ворогом“, а прізвища цих „злочинців“ публікують для загального відому, щоб їх закла-ті репресіями. — Як назвати все це, навоє з націоналістичного табору? Хіба таке накидання обов'язкових думок під загрозою наклепів та лайки не тхне тоталітаризмом? Хіба ви не зраджуєте українську культуру та культурність тим, що пов'язуєте її з вузько-націоналістичним, на сьогод-

ні — просто провінційним політичним світоглядом? І ви думаєте, що люди з таким світоглядом або ті, що підкорилися цьому моральному терорі, можуть творити дійсно щось велике — велику літературу та науку, високу мораль. вчити про національну та соціальну правду? Ні, панове, ви помиляєтеся: тільки дійсно високі ідеї свободи, справжня людяність та толерантність можуть дати талантам натхнення творити велику літературу, будувати культуру нового українського суспільства. Отже, не повертайте нас до суспільства, де панує контроль над політичною, а, звичайно, і над всякою взагалі думкою.

Яксь дивовижна самовпевненість та самозакоханість виросла серед наших партій тут, на чужині. Є серед напівалістів теорія, так би мовити, безгрішності українських партій. Наприклад, один автор пише приблизно так: слово «шовінізм» походить від імені воєначальника наполеонівської армії Шовена, який вороже й презирливо ставився до підкорених народів, а раз українці нікого не підкорили, то вони не можуть бути шовіністами, це їх просто не стосується. Але хіба ж справа в тому, звідки походить слово «шовінізм»? Ні, справа тільки в тому, хто сіє вапняк у ворожнечу серед братніх народів, хто не хоче демократичного обговорення, а ладен іти на самосуд та вбивства. Це добре почували на собі учасники Українського Визвольного Руху, боючись ввечері вийти з хати, щоб не одержати ножа в спину з боку чатуєчої «СБ» або іншої подібної організації. Це ми й зовемо шовінізмом, зовемо тероризмом, — і спробуємо, панаове, довести, що це не так є. На жаль, є й щось більше: ганебне явище „Б“ („служба безпеки“ — таємна поліція бандерівців, відома своїми кривавими злочинами) характеризує тільки українську і жадну іншу еміграцію. Соромно нам зустрічати подекуди в чужоземній пресі вирази „український тероризм“, вживаючи для характеристики внутрішньої еміграційних справ.

Другий самозакоханий автор вважає, що «проповідь геноциду» (народовбивства) не може стосуватися українських партій, бо вони не провадили завоювальницьких війн. Це правильно, що російській імперіалізм у минулому провадив нищівні війни. Так само й комунізм (за який несуть відповідальність не самі тільки росіяни): вславився вбивствами підих народів. Але пригадаймо, що робила націоналістична поліція обох угрупувань в Києві, на Волині та в інших місцях в перші місяці німецької окупації (вересень-листопад 1941 р.): це були серйозні вбивства на вулицях, в приміщеннях, в тюрмах, це був чи не справжній геноцид проти росіян, євреїв, демократичних українців та всіх політичних супротивників. Українські націоналісти до цього часу, дійсно, не провадили завоювальницьких війн, але залямували себе тяжкими злочинами.

Не треба гадати, що все тут сказане може йти якось на користь великодержавникам росіянам. Аж віяк. Ми добре знаємо, що є росіяни і росіяни. Окрему статтю в цьому числі «Бюлетеню» присвячено питанням, з якими демократичними групами росіян та інших народів можемо співпрацювати й на яких умовах. Основна з цих умов — це рівні права всіх народів демократичного антикомуністичного фронту. Але щоб вимагати послідовної демократії від росіян та інших, треба й самим очиститися від чад напоїналізму та шовінізму, від метод застрашування, шантажу, адміністративного та морального терору.

Отже, станьмо справді демократами, покиньмо моральний тиск на тих, хто хоче вільно думати.

Юр. Г.—Л.

АНИ ПОСЛІДОВНОСТІ, АНИ ЛЮДСЬКОСТІ

В 1948 р. в літневому числі „Укр. Вістей“ (ч. 59/211) було вміщено „сумний фейлетон“ під назвою „Первісні люди“ за підписом Ол. Тер.

В цьому фейлетоні розповідається про деякі події, що ілюструють методи політичної боротьби в колах української еміграції. Мова йде, треба думати, про бандерівців як винуватців подій і про прихильників „Укр. Вістей“, як потерпілих. Ось що пише Ол. Тер:

«27 червня (1948 р.) в Кернберзькому таборі появився цілий табун первісних дикунів, які о 12 годині ночі ввалилися до мешкання п. Олійника і ножами порізали його, дружину і дочку — ученицю народної школи Хочу. Олійник і не Масарик, проте його, скривавленого, так само дикуви викинули через вікно. На аляом: „рятуйте!“ — ніхто не прийшов. Команда поліції о 12 годині ночі не знайшли ні вдома, ні в канцелярії. Чергова медична сестра відмовилась робити потерпілим перев'язку... Таборяни вирішили замкати двері разом з сонцем. Та дарма. Таборянина Г. Онищенко, який виходив з мешкання (о 12 годині дня) свого знайомого — перісна людини із за дверей рубувала сокирою по спині і перебила ребра... Пан Онищенко лежить в шпиталі. Він пише: „Бандит мав знищити мене фізично, виконуючи наказ“ (підкреслення автора).

„Що ж ми маємо робити з первісними людьми? Більш вихід: судити їх і засудити шовіністично на десять років зоологічного саду. Хай стоять разом із звірями і жують соломку. Кожний громадянин не пошкодує 50 пфенігів, щоб подивитися власними очима, які ж то були первісні люди. Ми тільки не

завидуємо тому табуні, до якого належать ці первісні люди. Жалюгідний табун!“.

Так „Укр. Вісті“ писали в 1948 р. і писали підком слухно. Кожна порядна людина, кожен суспільств, що за волю елементарні поняття демократичного світогляду, і поважася свободу людини, свободу слова і мислення, свободу сумління, тільки так можуть і повинні поставитися до практики переконування своїх політичних противників подібними методами. Здалося б, що „демократи“ з „Укр. Вістей“ залишаться на засудженні терору, як методу політичної боротьби. Але на жаль сталося не так. В 1951 р. політичний корабель, що його тягнуть по збаламученій воді керманічі з „Укр. Вістей“ раптом дав „крен“ на всі 90% і цей пресовий орган „послідовної демократії“ взяв під прямий захист та, що 1948 р. так гостро і рішуче засудив. Очевидно, латиняни мали рацію, коли говорили: „Tempora mutantur et nos mutamur in illis“ („Часи міняються і ми разом з ними“). Тільки сумною еволюцією поглядів можна пояснити ту позицію, на яку стали „Укр. Вісті“ в справі нападу і замаху на життя діячів „українського Визвольного Руху“ пп. Заліського і Д. Гулака, політ. які сталися в 1951 році? Ці події не тільки не викликали з боку „Укр. Вістей“ нічної відповіді, як це було в 1948 р., а навпаки „демократичний“ орган реагував на вчинки злочинців цілком і ганебно, дозволяючи вміщення на своїх сторінках таких „літературних“ творів, як стаття М. Батурко („Укр. Вісті“ ч. 100/565 від 16. 12. 51 р.) і стаття Тараса Бульби-Боровця („Укр. Вісті“ ч. 102/567 від 23. 12. 51 р.). Озгаданя вміщеня саме напередодні великого християвського свята Різдва Христового.

Як це могло статися?

В 1948 р. українців Олійника і Онищенка порі-зали ножами й порубали сокирою. В 1951 р на ук-раїнців — Заліського й Гулая теж зроблено напад, а політичних мотивів. Цілком схожі події. Але яка безодня відділяє рядки „Первісних людей“ Ол. Тер. від рядків Батурко й Боровця!

Для Батурко замах на життя п. Гулая є подія, яка виликає в нього гумористичні настрої. Він пи-ше: „з „замаху“ (в лапках — примітка автора) про-сто посміялися й друзі й не друзі“.

Хто це посміявся, пане Батурко? Гадаю, що тільки ви й вам подібні. Сміятися над пролитою кров'ю може тільки „первісний“ дикун, напів-лю-дина, напів-звір. До них вас ми й відносимо. Ідіть у табуни!

Іншою „писаниною“ „Укр. Вісті“ намагаються замалювати спробу вбивства п. Гулая, як невин-ний вчинок веселих хлопців, які були „під му-хою“ і трошки „пожартували“. Своєрідний жарт!

Але рекорд безсоромного цинізму, нелюдськості, брехливості й глуму в справі п. Гулая цобив „спец“ по „бойовим“ вчинкам Тарас Бульба-Боро-вець. Просимо читачів не змішувати цього Бульбу з гоголівським Бульбою—лицарем і щирим патріотом своєї батьківщини.

Ось як і в якому „високому стилі“ пише Боровець:

„Одного листопадового дня якісь троє нікому не відомих людей в нетверезому стані зайшли насмерку до помешкання якогось п. Демада Гу-лая... Один з цих людей був, нібито, озброєний пістолем, а двоє великими ножами... За словами п. Гулая, ці незнайомі йому люди хотіли його вби-ти (ні, просто зайшли в гості—повеселилися—примітка автора) і були б вбили, але на щастя „атен-татчики“ не вміли стріляти з пістолі й тому цієї зброї не вживали (п. Боровець добре знає, чому злочинець не вживає в таких випадках вогнепіль-ної зброї, а воліє задушити свою жертву, щоб не було галасу—примітка автора), а завданий йому удар ножем попав замість у серце просто в... мадам сиджу“. (Всі підкреслення автора).

Зайве аналізувати ці брудні рядки. Вони гово-рять за себе самі.

Але слід зупинитися в цьому „словоблудді“ на елементах неприхованої брехви.

Називати трьох злочинців, що вчинили змах „нікому не відомими людьми“—є брехня. Ми переко-наві, що де-кому вони відомі. Не волею ж якихось невідомих сил вони зікалися з різних сторін і потрапили до мешкання саме п. Гулая. Кому відо-мі—де справа слідчої влади, але ясно, що замах організовано.

Що ці троє були в „нетверезому стані“—нам не відомо. Чому це твердить п. Боровець (він же не був з ними) і на підставі чого, не знаємо. А для чого він це твердить, зрозуміти не важко.

Що ці троє зайшли „насмерку“—брехня, бо 11 година—це ніч.

Що один з цих трьох був озброєний пістолем, то це не „вібито“, а насправді, бо пістоль від нього відібраний поліцією, і п. Боровець зможе його побачити на суді.

Три ножових поранення завдано п Гулаю в перед-пліччя, при чому одна глибока рана йде в напрям-ку серця.

Цікаво для якої цілі потрібно було п. Боровцю перевертати факти, перевертати свідомо й в певному напрямку—вигордження злочинців, посла-блення їх (і тих що стояли за ними) вини.

Правда, вчинений замах для п. Боровця може й дійсно є дрібниця. Що там поранення або вбив-ство „ягось“ Демада Гулая! П. Боровець звик на Волині не до таких масштабів „роботи“!

Його ще можна зрозуміти, але виправдати ре-дакцію „Укр. Вістей“—це справа тяжча. „Стиль“ писанини п. Боровця не гідний аві пресового ор-гану еміграції, аві культурного шабля української нації

Ми відкидаємо геть усі спроби політичного терору й засуджуємо замовчування, підтримування й солідаризацію з ним. Ми будемо рішуче і непримир-ливо боротися з цим ганебним явищем, що кла-де пляму на добре ім'я української нації. Не мож-на далі терпіти, щоб терор ганьбив і відрізав українську еміграцію від усіх інших національнос-тей на чужині. Політичний терор, як метода, є оз-накою звірячої практики комунізму, а в минулому нацизму. Не тільки з політичного погляду, а в пер-шу чергу з звичайного людського, з погляду нашої православної віри, політичний терор має бути за-суджений, раз і на завжди й викоринений до кінця.

Великий письменник усіх часів і народів ан-глієць В. Шекспір в драмі „Венеційський купець“ устами Шейлока (з національності єврея) сказав: „Що ж? Ви думаєте, коли нас ріжуть, ми не відч-уваємо біль, і коли колють ножами, то з нас не тече кров?“

І кров Олійника, і Онищенка, і Гулая, і Залісь-кого є однаково людська кров і безвинна.

Ніхто не сміє ні проливати її, ні глузувати над нею й, тим більше, виправдувати проліття її.

Л. Б

Хам у пресі

Відповідь на „Відкритий лист“ Винницького — „Укр. Вісті“ Ч. 6/573, від 17. I. 52.

Звертаюся тут не до особи, що приховалася під псевдонімом „Винницький“, а до свідомого су-спільства.

Звертає на себе увагу, що саме після ви-никнення Українського Визвольного Руху в „Укр. Вістях“ не припиняються цинічно брехливі й бру-тальні наклепи на його учасників. „Про політич-ний програм „Руху“, про його часопис „Укр. Вісті“ мовчить. Це свідчить про систему і певні наміри, систему брехви й терору, що її добре засвоїли гід-ні учні Сталіна-Гітлера з «Укр. Вістей». Це свід-чить, що до преси дорвався Хам, безсоромний, неоглядний, огидний і розперезаний.

В якій спосіб виконав цей хам завдання скомпромітувати мене, які обвинувачення він ви-сунув?

1. Він пише про якусь конспірацію в моєму житті в час 1940-1951 роках, і водночас докладно оповідає про моє життя саме за ці роки.

2. Посаду вчителя Немирівської гімназії я залишив в 1923 р. і тому, що так хотів, і нікому до цього нема діла. В цьому році перейшов на роботу в споживчу кооперацію й мав своїм вчител-ем і другом відомого українця й кооператора світлої пам'яті Сергія Сидоренко. Про які «всілякі спекулятивні діла» мурмотить Винницький, не знаю й чому вчитель гімназії й офіцер не може бути комерсантом теж незрозумію, особливо в ра-дянські часи.

Гадаю, що більш незрозуміло й з боку державних інтересів шкідливо, коли неучи, авантюристи, посі-дали міністерські крісла й висвячувалися в епис-копи й архієпископи.

3. З 1927 до 1940 р. я працював у Вінниці в Облспоживспілці й Лензаготторзі. За цей час я мав приміщення з однієї кімнати.

«Говорили» (хто говорив, невідомо), пише далі Винницький, що моє приміщення було «невеликим філіялом художнього музею з картинами світових майстрів».

Так, пане Винницький, я люблю мистецтво, люблю художню літературу. Це мій фах, це моя освіта. Ще до першої світової війни я мав художні речі. Чому це Вас обходить? А тому, що Ви перекидаєте з цього місток на картини Немирівської княгині Щербатової, достойної і високогуманної жінки. Дарма старалися: княгиня загинула в січні 1920 р. від руки бандитів з Богунського полку Таращанської дивізії. Її палац не вдалося розграбити. Бібліотека, картини були врятовані немирівською інтелігенцією й вивезені до музею у Вінницю. До цього даю довідку: з літа 1919 р. до травня 1920 р. я не був у Немирові. Я перебував у армії на фронті громадянської війни й бачив, як «Винницькі» та Васьки Чеботарьови організували українську армію, і як вона гинула від плямистого тифу.

4. Якщо опінія у Вінниці про мене була така, як змальовує Винницький, то певно, що в час мого перебування в Києві за нимців Винницький або йому подібні написали б на мене якогось листа-доноса. Цього не сталося, бо боягуз побоювся висовувати голову з явкою брехнею, на очах тисяч людей, які знали мене. Далеко безпечніше тут та це за спиною спеців по інсинуаціям з «Українських Вістей».

5. Пан Винницький намагається довести, що уся Вінниця тільки про те й думала, щоб встановити, хто я є: росіянин чи українець. Пане, це ж не табори ДП і національна рада! Тут це—професія, заробіток, а там не до того було. Там зла доля об'єднувала всіх.

6. Як зрозуміти Вас, п. Винницький? Ви — такий знавець мого життя, а що я робив в Облспоживспілці на протязі років—не знаєте. Дня: то вдаєте себе за фахівця по моїй біографії, знаєте, що висіло на стінах моєї кімнати, а те не знаєте, що я працював завідувачем сільсько-господарського відділу.

7. Тепер головне й найогідніше: «преферанс» у Вінниці й звикнення партнерів у ГПУ-НКВД. Читаєш і не можеш зрозуміти: Що це? Божевілля, притаманий від натури ідіотизм, проституція слова й думки, чи власний досвід витриманого й вишколеного радянського шпига. У Вінниці, як і в інших містах і селах «Советії» репресовано, розстріляно, заслано безліч людей. Особливо у Вінниці, як у прикордонному місті. І це на приховачу думку Винницького сталося ніби в наслідок того, що люди грали зі мною в преферанс. Ні більше, ні менше. Людська фантазія не має меж, але підла фантазія мусить їх мати. Я примушу Вас п. Винницький (якщо Ви взагалі існуєте!), відповісти докладно про це на суді.

І чому Винницький не сказав, що мій брат Василь, проф. укр. літ-ри, загинув в Уральську в НКВД, що заарештованим «партнером» (а їх всього було 8-10 осіб) був, по перше—я, й то два рази, далі—мій швагер Г. Ш, що засланий на 10 років у Івдельський концтрапійний табір, далі—мій приятель А. Р., що до сьогоднішнього дня є мій приятель і живе тут. А з іншими я зустрічався в 1943 р. у Вінниці.

І надхненником такої підлості український часопис!

8. Моя праця в овочево-сировинному відділі кооператива ГПУ. Це теж подібне до «преферанса». Винницький добре знає, що «овочево-сировинний відділ» був філіялом Облспоживспілки й входив в мережу кооперації. І зрозуміло, що овочево-сировинний відділ теж підлягав сільсько-господарському відділу Облспоживспілки.

9. Моє перебування в Буковині. Наприкінці 1940 р. я був відряджений в Чернівці в «Учбовий Комбінат» Облспоживспілки, як лектор на курсах заготовачів і бухгалтерів по дисципліні: організація і техніка заготовельної роботи». І тут Винницький удає, що він не знає, де я там працював. Уся Вінниця звала, а «всезнаючий» Винницький не знав. Він не любить знати те, що не подобається «Укр. Вістям». В Чернівцях я був звільнений, мені запропоновано було покинути роботу й місто. Цього теж Винницький не знав, «так не знаючи» зручніше базікати про «руку допомоги» визволеним братам і інше підле «словоблуді».

10. Ніякого професора Шершевицького я не знав і не знаю.

11. В часи німецької окупації в Києві я був завідувачем української частини Київської Обласної Плодоовочевої Кри. Всеукраїнською К-рою завідував М. Потравний.

12. Під час німецької окупації в Києві ніяким фольксдойчем я не був, про що свідчать мої документи й сотки киян-свідків.

13. Про належність до Власовського руху й РОА вважаю за непотрібне будьщо пояснювати. Це—моя річ і ніяких суддів у цьому питанні я не потребую. Яка там була праця, «хлебная» чи «не хлебная» (ї термінологія радянська у Винницького) можуть знати тільки ті, хто був у лавах борців і на полях боїв, а не пани Винницькі. Там, пане, була робота зовсім не схожа з питанням замовлених брудних пасквілів.

14. У січні 1946 р. мене було заарештовано СІС і відправлено до табору військовополонених власовців у Плятлінг на видачу Советам. Для чого власно кажучи, Винницький згадає про це?

15. Працю, хоч би на кухні в американців, не вважаю за ганьбу, як й не вважаю за ганьбу усяку чесну працю. Це куди краще, ніж писати «Відкриті листи» від псевдонімом.

Ясно, що «Відкритий лист» мав закінчитися моєю участю в «Українському Визвольному Рухові», американськими долями й іншими акцесурами брехві.

Гумористично виглядає кізцева частина «Відкритого листа». п. Винницький «залишається з пошаною до мене». Ось так, так! Після такого листа й «з пошаною!» Ви справжній джентльмен, п. Винницький, але від Вашої «пошани» нехай мене Бог береже.

Не важко увітати собі, який галас підняли б «Укр. Вісті», як би наш часопис пішов за їх прикладом, як би ми стали писати «відкриті листи» на адресу де-кого навіть не за редакцією Винницького, але в більшій мірі вірогідні. Ми цього не робимо, бо вважаємо за неприпустиме важкі обвинувачення базувати на чутках, погослоках, а не на перевірених фактах.

Слово дане людині не для брехви й наклепів. Преса існує теж не для того.

І тільки хам, дорвавшись до газети, вирішив, що тут йому й гуляй-поле, і тут він покаже своє звиряче обличчя.

Л. Бойко

Зукраїнізована денікінщина

Політична еміграція переживає один з найвищальніших моментів свого існування: від її розуму й волі залежить, чи вправдає вона свою історичну місію — чи утворить єдиний різнонаціональний антикомуністичний фронт. Сьогодні це фронт політичний, завтра він може стати фронтом політично-мілітарним. Отже, конструктивної політичної підготовки аж віяк не можна недооцінювати, особливо в наш час, якщо визнати, що найжорстокіший ворог людства — комунізм найвразливіший саме до політичних аударів.

Для переможної боротьби треба пізнати ворога і, кажучи конкретніше, треба знайти ґрунт його успіхів, треба викрити його тактику, що привела його в свій час до перемоги.

Підсумовуючи головніші прийоми комуністів у ті часи, підкреслюємо такі напрямки їхньої політичної тактики: 1) тимчасовий тактичний союз з антикомуністичними, в своїй основі, силами (селянська війна, національне самовизначення), створення широкого фронту, й далі — його спрямування проти найнебезпечнішого в даний момент мілітарного ворога — білої армії.

2) Великі тактичні відступи — відокремлення ряду держав з метою розколу та послаблення ворожого фронту, часткової демобілізації ворога й звільнення власних сил для спрямування їх на найбільш загрозливий відтнок.

Дамо також оцінку політичної тактики найпотужнішого, з мілітарного погляду, тогочасного ворога більшовизму — білої армії денікінської доби.

Політичним кредо Девікіна, як відомо, було „єдина й неподільна Росія“, тобто скам'явіле під час бурхливих соціальних рухів і оформлення національної свідомості шовіністичне гасло.

Насправді за цими помпезними словами приховувалось не що інше, як бажання зберегти, „єдину й неподільну“ особисту владу в своїх руках, неподільну навіть з... адміралом Колчаком, а також з таліновитам і досвідченим генералом Врангелем.

В дійсності, замість об'єднання з ворогом більшовиків — Колчаком, Девікін відкриває фронт проти другого ворога більшовизму — проти українського війська.

Не кажучи нічого певного про дальшу долю селянства, на практиці Денікін почав повертати поміщиків, розпочав карні експедиції проти селян і, зрештою, перетворив їх на ворогів, хоч селянство поклало на білу армію великі надії й зпочатку віало їй.

Так під час соціальної громадянської війни підпорядкування політики великодержавним націоналістичним гаслам призвело Девікіна до боротьби з активними й потенційними, національними й соціальними ворогами більшовизму — з селянством, унеможливило створення єдиного антикомуністичного фронту й призвело до трагічної поразки усіх сил, що на цьому фронті могла об'єднатися.

Пригадаємо й політичні натанови Української Народньої Республіки.

По-перше, в ІІІ універсалі цілком ясно й переконливо говориться про збереження федеративних зв'язків Української Народньої Республіки з Росією: „Не відокремлюючись від російської республіки й зберігаючи її єдність, станемо твердо на нашій землі, щоб нашими силами допомогти цій Росії, щоб російська республіка сталася федерацією рівних і вільних народів“.

В ІУ універсалі, оголошеному після нападу більшовиків на Україну, не менш ясно говориться про повну незалежність Української Держави від більшовицької Росії — себто Україна відокремилася не від вільної демократичної Росії, а від більшовицького режиму, що захопив Росію. Але й в ІV універсалі не відкидається можливість встановлення федеративних зв'язків з народними республіками колишньої Росії. Говорячи про завдання Установ. Зборів, ІУ універсал підкреслює: „цьому найвищому нашому органу належить рішити про федеративний зв'язок з народними республіками“ буншої російської держави, (у Києві, 9 (22) січня 1918 року. Українська Центральна Рада.)

В українській пресі неодноразово підкреслюється, що передумовою домовлення з колами російських політичних організацій є визнання ними вже тепер у еміграції, повного відокремлення України. Таким чином, українські політичні середовища, які висувають такі вимоги, так ставляться до російських антикомуністів, як у свій час / і цілком спра-

ведливо / Уряд Української Республіки ставився до комуністів.

Вимоги про визнання самостійності в еміграції обґрунтовуються тим, що, по-перше, підчас громадянської війни Україна мала власний уряд, по-друге, існує український Екзильний Уряд.

Ставлення Українського Уряду часів громадянської війни до росіяні Росії переконливо доводять цитовані вище ІІ і ІУ універсали.

Щодо екзильних урядів, то треба принципово з'ясувати їх повноважність, незалежно від того про який уряд йдеться — про російський, український, білоруський, чи про грузинський. З часів громадянської війни пройшло вже більше тридцяти років, себто тим, хто народився під час існування цих урядів на рідних землях — вже перейшло за тридцять, а двадцятирічним юнакам — за п'ятдесят років. За цей час відбулося пілковите оновлення переважної більшості нашої, яка пережила нечувані соціальний злам і історичну трагедію, про які члени т. зв. екзильних урядів мають тільки теоретичну уяву.

Ґрунтуючись на цьому, неможна визнавати за екзильними урядами часів громадянської війни ніяких „урядових“ прав і їх членів треба розглядати лише, як діячів еміґратських політичних організацій, які аж ніяк не повноважні вирішувати за свій нарід, обминаючи його волю, питання історичного значення.

Чию ж політику діячі цього напрямку проводять — політику Уряду Української Республіки, чи українізовану політику Уряду Денікіна? Чтаючи Українські часописи, в яких підкреслюється неможливість співпраці з російськими політичними колами, в яких збирають протести проти створення СОНР-у і т. ін, на жаль доводиться доходити до висновку, що маємо справу з ящем, яке дуже нагадує якусь химерну українізовану денікініщану.

В обох випадках досить виразно вирисовуються спільні риси, а саме: 1) брутальність і національна нетерпимість; 2) намагання зберегти в своїх руках владу (хоча б тільки уявну); 3) боротьба не тільки з комунізмом, але й з його ворогами, відкидання пропозицій про свільний фронт; 4) нехтування волі народу.

Немає сумнівів, що й серед українців і серед росіяні серед інших народів знайдуться політичні діячі, які зрозуміють, що на рідних землях усі народи передусім жадають знищити тоталітарну систему, незалежно від її „національної форми“, себто повалити комуністичну владу, звільнити в'язнів з концтаборів, ліквідувати колгоспи й дати людям волю працювати, творити, висловлювати свої думки й відстоювати свої політичні погляди, не боячись переслідувань.

Поза сумнівом, що після остаточної ліквідації комуністичної тиранії після звільнення, повернення на батьківщину в'язнів, злисання і тих, що змушені були втікати від більшовицького терору, кожний нарід виявом власної волі встановить так свій державний лад, як і форми взаємовідношень з іншими народами й обере законний Уряд. Це буде остаточно вирішено найширшим і загально визнаним виявом народної волі — всенароднім плебісцитом.

Позбавившись ярма комуністичного, нарід нікому не дозволить накласти на себе інше ярмо, якого б забарвлення воно ве було. Тому політичним діячам еміґрації — українським, російським, чи то іншим, передусім слід дбати про те, щоб знайти найшвидший, найлегший, найефективніший шлях для повалення комунізму.

С. ЗАРУДНИЙ

Від Редакції:

Вміщуючи цю статтю відомого російського журналіста, редакція поділяє не всі думки автора. Статтю скорочено з технічних причин.

3 листів і відгуків:

Щоденно одержуємо листи й відгуки, які є незаперечним доказом того, що ідеї Українського Визвольного Руху привертають до себе все більше число прихильників. Усі вони просякнені спільною думкою про невідкладну потребу створення спільного з росіянами та іншими народами ССРСР проти-большевицького фронту. Здорова демократична ідея перемагає опір шовіністів, які продовжують діяти на шкоду українській визвольній справі.

Подаємо уривки з деяких листів:

— Докладу всіх зусиль, щоб придбати Вам у Швеції більше передплатників і однодумців, які по силі змоги будуть Вас підтримувати, як морально, так і матеріально — пише пан С. Ш. — Від усієї душі бажаю Вам найкращого успіху у Вашій корисній для українського народу праці.

Пав Р. К. з Італії пише:

— Поздоровляю ініціаторів Українського Визвольного Руху з правильним розв'язанням питань співпраці з російським та іншими національними групами. Отаману Українського Вільного Козацтва й Голові УВР панові Д. П. Гулаю шлю мого сердечне вітання і побажання доброго здоров'я.

З Англії редакція „Бюлетеня“ одержала такого листа:

— З великою радістю я довідався про вихід першого числа „Бюлетеня Українського Визвольного Руху“. Бажаю передплачувати Вашу газету та поширювати її серед українців на терезі Великої Бритавії, бо Ваші ідеї ніким відповідають мріям і духу українського народу.

З. Н.

— Ваш „Бюлетень“ — це перший дійсно демократичний та відповідаючий інтересам і вимогам більшості українського народу друкований орган, який я побачив за весь час перебування в Німеччині на еміграції — пише пан У-о (Фюрт). Організаторам терору не пощастить припинити розпочатого Вами Руху тому, що він є дійсно народно-визвольний. Бажаю успіху в Новому Році.

— Люди, які поділяють ідеї Українського Визвольного Руху, становлять більшу частину нашого народу на Батьківщині, а також значну частину на еміграції. Де б ми не були, будемо підтримувати УВР і боротися за те, що дає вам саме життя. Шлях і програма УВР вірні!

(4 підписи, Ганновер.)

ЛИСТИ З БЕЛЬГІЇ

Ми мали багато підготовчої праці щодо створення Комітету Сприяння Українському Визвольному Рухові.

Бюлетень Ч. 1 нам дуже допоміг. Перш за все ми маємо змогу спостерігати, що настрої у багатьох змінилися в потрібну для нас сторону. В деяких колах я спостерігав навіть захоплення. Видання „Бюлетеня“ надає людям більшу відвагу. Треба за всяку ціну видання „Бюлетеня“ не припиняти.

...На пім кінчаю. Чекаю від Вас інструкції, матеріалів та уповноважень.

На все добре, хай боронить Вас Святий Бог від ножа сталінських вайматів.

Бельгія.

I. K.

Довідавшись, що у Німеччині є українці, погляди яких збігаються з нашими, ми вирішили звернутися до Вас з пим листом. Нам доводилося поширювати наші погляди в умовах фізичного те-

рору й пережити небезпечні хвилини, але ми витримали і, навпаки, знайшли ще ряд співчуваючих і друзів. Тепер у нас досить великий осередок.

Тепер ми хотіли б працювати в погодженні з Вами, спираючись на авторитет солідної організації, яка стоятиме на платформі: 1) звільнення всіх народів ССРСР їх спільними силами; 2) дальшого державного устрою кожного народу в згоді з його волею, висловленою всенароднім голосуванням, а не рішенням купки політичних інтриганів, які пересмикують політичні карти для своїх власних цілей і по суті грають на руку Сталіну.

A. J.

* * *

Повних прізвищ під вміщеними вище листами не наводимо з огляду на методи терору й насильства, які застосовуються певними колами в боротьбі проти поширення ідеї Українського Визвольного Руху.

Українці в захист ген. Гулая

Під таким заголовком опубліковано в Америці протест українців проти гавебного терористичного замаху на п. Д. Гулая, вчиненого на нього за його участь у створенні демократичного Українського Визвольного Руху. В протесті вимагається не тільки відповідної кари виконавцям обурливого терористичного акту, але й відкритого, всебічного, об'єктивного розслідування тієї пропаганди націоналістів, яка провадиться, як у вільній Америці, так і в окупованих нею областях і яка призводить до насильства й вбивств.

Під протестом стоять 65 підписів.

До друзів і прихильників

Від редакції „БЮЛЕТЕНЯ“

Редакція висловлює щирю подяку всім, хто зробив внесок до пресового фонду Українського Визвольного Руху. Створення цього фонду уможливило даліше видання нашого „Бюлетеня“. Успіх першого числа виявив потребу поширити тираж та обсяг, наблизивши далі видання „Бюлетеня“ до щотижневої газети. Тому продовжуємо збірку коштів на пресовий фонд, закликаючи всіх наших читачів і прихильників сприяти його збільшенню.

Зібрані гроші в Німеччині просимо пересилати на адресу:

München, Postschekkonto 9785, Bayerische Vereinsbank für Bankkonto 408596.

З інших країн гроші пересилати через банк на адресу:

München, Bayerische Vereinsbank, Bankkonto N 408596, або міжнародними поштовими купонами.

Одначасно просимо всіх друзів і прихильників утворювати групи сприяння Українському Визвольному Рухові та надсилати до редакції „Бюлетеня“ відгуки і дописи.

«БЮЛЕТЕНЬ» видає Виконавчий Комітет Ради Українського Визвольного Руху.

Поштова адреса редакції: München 37, Postfach 19, Germany.

Ціна 30 пф. (Preis 30 Pfg.)

БЮЛЕТЕНЬ

Українського Визвольного Руху

Bulletin of the Ukrainian Liberation Movement

Bulletin der Ukrainischen Befreiungsbewegung

Березень 1952 р.

Періодичне видання

Ч. 3

Основне питання

Розходження серед української еміграції в з'язку із справою творення єдиного антибольшевицького фронту з народів ССРСР набули цілком чіткого окреслення. Ідеться про те, чи треба творити єдиний фронт разом з демократичними росіянами, разом з російським народом та всіма іншими народами ССРСР проти большевизму, або треба виступати проти російського народу, як носія імперіялізму „червоного та білого.“

За цим питанням ховається ще друге, загальніше: чи є комунізм-большевізм явищем національним, російським, або він є інтернаціональним явищем, інтернаціональною ідеологією та політикою, якій тепер вдається використовувати сили кількох народів Європи та Азії для здійснення своєї мети—світового тоталітарного панування? Чи має російський народ якусь користь від большевизму, чи він так само пригнічений і забитий терором, злиднями, насильством, як і інші поневолені комуністами народи? Хто ж тоді є ворогом українського народу: сам російський народ, чи комуністична система?

Це є ті прості питання, на які сьогодні негайно треба відповісти українським політичним емігрантам. Це є ті прості питання, від вирішення яких залежить доля Схід. Європи в близькому майбутньому, а значить і доля цілого великого змагу між світовим комунізмом та світовою демократією.

Наш Український Визвольний Рух відповідає на ці питання так: не було й немає народу, який був би винний за дії тиранічного тоталітарного уряду. Історично невірно було б покладати відповідальність за зростання комуністичної потуги на Сході, з усіма наслідками, аж до нашого часу, на якийсь один народ. Всі народи ССРСР, в тому числі й російський народ,

є жертвами й мучениками комунізму. Українці мають бачити в сучасних умовах ворога не в якомусь сусідньому народі, навіть не в якійсь можливій майбутній національній концепції якогось із своїх сусідів, а тільки в тоталітарному комунізмі.

Отже, якби советський комунізм ризикнув розв'язати нову світову війну, всі підсоветські народи стали б перед питанням, чи слід їм битись за химерні інтереси комуністичної диктатури, а чи не слід їм повернути зброю проти власних тиранів. Наша ж політична еміграція мала б зробити все, щоб пояснити своїм народам різницю між шляхом до волі й добробуту та жахливими, антиморальними цілями советського комунізму. Якби так зробила наша еміграція, якби демократичні держави світу зрозуміли свої завдання, як боротьбу за визволення від комунізму всіх поневолених ним народів, то тоді можлива війна закінчилася б швидко, закінчилася б перемогою власних народних сил над експлуататорською диктатурою, а перемога відкрила б шлях до волі народів, в тому числі й українського народу.

Але було б погано, якби демократичний світ зробив ідеологічну помилку та почав би змагатися не проти комуністичної системи, а проти якогось з поневолених народів, наприклад проти росіян, або одні народи почали б поборювати інші. Війна проти народів викликала б їх спротив і мимоволі згуртувала б їх навколо советського режиму, як це вже раз і було. Вже й сьогодні Сталін хоче запевнити підсоветські народи, що саме їм, а не комуністичній системі загрожує вільний світ.

Із задоволенням констатуємо, що сьогодні є всі ознаки того, що демократичні народи світу та їхні уряди дедалі ясніше розуміють свої завдання супроти понево-

лених народів, як про це яскраво свідчить недавно опубліковане в американській пресі звернення видатних американських громадських діячів „До народів Росії“ з приводу річниці Революції 1917 р., яка дала народам кол. Росії свободу, що її потім знищили большевики. Про це ж свідчить нова визначна брошура американських журналістів: «Як допомогти Сталіну захопити світ.»

Отже, з двох можливостей, про які зазначено на початку цієї статті ми бачимо тільки єдину: разом з цілим вільним світом творити єдиний фронт народів СРСР проти агресивного комунізму, аж до його знищення. Другої можливості по суті немає, а ототожнювати поневолені народи з їхніми кремлівськими диктаторами було б фатальною помилкою.

Отже, дискусія між українськими партіями про єдиний фронт з іншими підсоветськими народами проти большевизму мала бути тільки в площині питань — як творити такий фронт, з якими організаціями інших народів домовлятися, як забезпечити українським організаціям рівну участь у боротьбі та зв'язок з широкими масами по той бік залізної засони.

А як вийшло на ділі? Як ставиться українська еміграція до творення єдиного фронту?

По один бік стоять західно-українські націоналістичні партії та ті українські партії, що звать себе демократичними, але підпали цілком під націоналістичний та шовіністичний вплив в ставленні до міжнародних проблем України. По другий бік стоїть мало організована, демократично настроєна маса української еміграції, розселена по всіх країнах, яка до останнього року майже не мала нагоди сказати своє слово.

Щодо українських націоналістів, які розглядають усі явища в суспільстві тільки через національну призму, то ясно, що вони не змогли погодитися на єдиний фронт в сенсі, який тут окреслено, бо вони не в стані мислити явища інакше, ніж у національній площині, зрозуміти, що хоч колись були війни національні, але майбутня війна буде наднаціональною та ідеологічною, так би мовити, громадянською війною світового масштабу. Зрозуміти це — повище сил націоналістів, бо хто народжений, щоб плазувати, той не може літати.

Але й „демократичні“ українські партії підійшли до питання єдиного фронту упереджено, в дусі націоналізму, шгучно виплеканого після війни в емігрантських політичних середовищах, у відриві не тільки від нашого народу в краю, але й від ширших мас позапартійної еміграції. За-

мість подати свої дискутабельні пропозиції про співробітництво з демократичними організаціями росіян та інших народів з СРСР, українські партії та політичні середовища просто стали в неприступну позу суверенного уряду. Але це цілком неправильно й не лише з погляду історичної дійсності, з погляду подій російської революції та громадянської війни 1918-1921 рр., але й з погляду сучасного розуміння національної проблеми серед демократичних країн світу та в Об'єднаних Націях. У сучасному світі до забезпечення національної свободи кожного народу дійде мирним шляхом, якщо тільки буде знищено загрозу тоталітаризму, яка нависла над світом. Через таку негнучкість позицій українських партій наслідки були сумні: на демократичній конференції різних національностей у Вісбадені в питаннях єдиного фронту проти большевизму тільки українська національність не була репрезентована.

Але не тільки упереджено, а ще й фанатично-непримиренно підійшли українські партії до справи єдиного фронту. Коли з'ясувалося, що серед позапартійних українців знаходяться люди, які підтримують єдиний фронт, коли виник „Український Визвольний Рух“, то вчинено несамовитий галас, що хтось сміє думати інакше, ніж звикли думати офіційні емігрантські середовища за останні післявоєнні роки. А хто думає інакше, той мусить бути тільки „національний зрадник“, обов'язково підкуплений ворогом України. Такий примітивізм політичного думання деяких українських середовищ викликав подив з боку представників інших народів та громадських організацій США. Але деякі українські професійні політики не вгамовувалися: цькування Українського Визвольного Руху із сторінок шовіністичної преси призвело до жалюгідних терористичних експресів, які ганьблять українське ім'я в світі. Хіба не сумно все це?

Питання єдиного фронту антикомуністичної боротьби ніколи не стояло так гостро, як сьогодні. Через швидкий розвиток подій міжнародного значення, через розбудову спільної оборони держав вільного світу це питання стоїть в цілком новому світлі також і перед політичною еміграцією народів СРСР. Відсутність української репрезентації на відбувавшихся нарадах в справі творення єдиного політичного центру гальмувала творення єдиного фронту народів СРСР, і той, хто в цьому винний, об'єктивно допомагає большевизмові продовжувати катування наших братів по концтаборах та в'язницях, об'єктивно йде проти антикомуністичної консолідації всього вільного світу.

М. Т. Шевченко

6. 3. 1814р -- 10. 3. 1861 р.

В історії нації бувають моменти, коли істоту свого духу, свої ідеали, свою тугу, свої мрії народ втілює в одній особі, що говорить від його імені.

Таким вибранцем українського народу був Великий Кобзар України Т. Г. Шевченко. Перекидаєш сторінки його творів і дивиєшся, і не розумієш, і не можеш осягнути всієї величі творчого дару й величі людського й поетичного художнього сумління, що ними просякнуте життя й творчість цього поета-кріпака, сироти й в'язня російського царату.

З таємничих надр народнього духу вийшла поетична Шевченка на літературу й громадську арену життя. Шевченко—поет Народною Милістю. Він плоть від плоті та кров від крові—син свого народу та його прапоровець.

Шевченко національний поет, але в кращих своїх творах він переступає межі національного й сягає до вершин загальнолюдського, а утворені ним образи та втілені в них ідеї стають надбанням всього людства.

Інтерпретація кожного мистця слова повинна провадитись перш за все з цієї точки зору, а не з будь-якої іншої. Бо хто може зрозуміти творчість Софокла, Данте, Сервантеса, Шекспіра, Л. Толстого, Гоголя, Достоевського, Гете, якщо буде розглядати її в плані тільки національного.

І Абсолютно неприпустимим є з наукового боку художню творчість розглядати з дзвіниці своїх власних поглядів або своїх тимчасових, мінливих ідеологічних інтересів і позицій. Історична перспектива й повна об'єктивність—це єдина методика, єдиний аспект, в розрізі якого ми повинні трактувати художню творчість і визначати її місце в історії літератури.

На жаль, сучасність, особливо наша емігрантська, цілком дезорієнтована в питавих оцінках й використавна творів художнього слова. Кожний на догоду своїм часто-густо нечистим політичним цілям трактує мистця слова по своєму, «пригягує за волосся» його ідеї або безпеліційно засуджує його. Мрякобиси, науки та лицеміри намагаються художнє слово—цю скарбницю народнього духу—поставити на службу своїм нікчемним, егоїстичним цілям; брутально осквернюючи пам'ять своїх великих людей. Велетень української літератури—Шевченко не уникнув цієї долі. З одного боку великий поет піддав «переоляганню» з боку душепелів вільного слова—большевиків, а з другого «переодягають» його й свої ж брати українці, висмикуючи з поетичної спадщини Великого Кобзаря те, що їм подобається та замовчуючи невгодне їм і цим спотворюючи образ поета.

Кремлівські можновладці з усіх сил намагаються зробити Шевченка большевиком і ідеологом класової нечестивості, а українські поетичні пропагандисти Шевченка, як вузького націоналіста, сліпого неависника усього російського, польського, жидівського й навіть, німецького. А ні те, а ні друге абсолютно не відповідає справжній натурі Шевченка, як людини, громадянина, поета. Це злочинно авужує силу й значення його патхненного слова. В Прокрустове ложе комуністичного або шовіністичного крутіства Шевченка не вкласти! Ці намагання зайві, але ними, на жаль, отруюється розум підростаючого українського покоління по цей й другий бік залізної завіси.

Не буде перебільшенням висловити твердження: коли б Шевченко був тепер живий, то советські «приклонники» розсіріляли б його, а коли б Шевченко був тут на еміграції, то безоглядні українські «патріоти» «виключили» б його з нації,

як це вони вже зробили з найвидатнішим письменником останніх десятиріч української літератури В. Винниченком. А згадати ще гоніння, наклепи, що ними в свій час оточили «брати українці» славу й гордість українського письменства І. Франка, то висловлені припущення дістають ще більшого підтвердження.

Який же є справжній образ Шевченка, як поета й людини, в чому полягає його значення для України та українського письменства.

Життя та діяльність Шевченка припала на тему добу царя Миколи I, добу самодержавного абсолютизму, добу безправности, свавілля, солдатчини та кріпацтва.

На Україні провадилася безглузда русифікаторська політика, яка все ширше й глибше втягувала в себе українську поміщицьку еліту, залишаючи сирій, темний люд, «грецьосіва» під владою, миколаївських «держиморд». Українська література занепадала, як висловився Шевченко, це був стан, коли «все мовчить, бо благоденствує».

І, ось на тлі цієї змертвої дійсности, як дзвін, пролунав смілий, караючий голос Великого Кобзаря і, що найголовніше, поолунав на досі нечуваний, живий, чудовий, народвий українській мові, якою до нього не писав жоден поет України... Ось у цьому, перш за все, полягає значення й велич Шевченкового поетичного дару.

Шевченко був творцем української літературної мови. Саме до нього можна застосувати слова поета, з якими він звертається до І. Котляревського:

Будеш, батьку, павувати,
Поки живуть люди,
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть...

Шевченко, віддаючи данину Котляревському, сам був сповнений свідомости свого величезного вкладу до справи створення української літературної мови.

Шевченко був зразковим мистцем чудових, чаруючих описів української природи. Поетичними пахощами сповнені такі рядки:

Світає,
Край неба палає,
Солдвейко в темнім гаї
Сонце зустрічає.
Тихесенько вітер віє,
Степи, лани мріють,
Між ярами вад ставами
Верби зеленіють..
Сади рясі похилились,
Тополі по волі
Стоять собі мов сторожа,
Розмовляють з полем..
І все те, вся країна
Повита красою,
Зеленіє, вмивається
Дрібною росою...

або Шевченків „Садок випивевий коло хати“—цей ідилічний стислий нарис, різні мязок пейзаля, втихомирюючий людську суєту, перед владою красою природи.

Або цей лаконічний, насичений поетичними фарбами, хвилюючий серце ландшафт з поеми „Княжна“:

Село і серце одпочине..
Цвітуть сади, біліють хати,
А на горі стоять палати,
Неначе диво. А кругом

Широколисті тополі...
А там і ліс, і ліс, і поле,
І сині гори над Дніпром...
Сам Бог вітає над селом!...

Як струни арфи плвучу баладу „Рече та стогне Дніпр широкий“ звають і співають у всій Україні й далеко за межами її.

В цьому розділі своєї творчості Шевченко приєднується до поетичної скарбниці світової поезії.

Шевченко був трибуном українського народу. Оплакуючи славне минуле України, збуджуючи сплячих і байдужих та кличучи до боротьби за волю й правду, подібно до біблейського Ієремії або польського — Петра Скарги, він гвінними вогняними словами таврує винних у злій долі України. В своїйому гвіні й в своїй безмежній любові до батьківщини він ремствує й на Бога:

В своєму „Заповіті“ він говорить:

Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... Отоді я
І лани, і гори
Все покину і полину
До самого Бога
Молитися... А до того
Я не знаю Бога...

Малюючи злидні й безправ'я сірого люду, Шевченко звертається зі злою іронією до „Всевидаючого Ока“:

І Ти все бачило!
І не осліпло!
Око, око, не дуже бачиш ти глибоко!...
Але поет вірить, що наставуть часи, коли:
Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить
І помолиться на волі
Невольничі дти... („Суботів“)

Він заповідає:

Свою Україну любіть,
Любіть її во время люте.
В останню тяжкую минуту
За неї Господа молити... („Мені однаково“).

Але заклик Шевченка до боротьби за національне визволення України зовсім не виявляє в ньому засліденого націоналіста. Ворогами національної свободи він вважає: політичні системи Польщі й російського царату, економічне й соціальне пригноблення сірого люду з боку павуючої верхівки. Поет ясно вказує на це:

Доборолась Україна
До самого краю!
Гірше ляха свої діги
Її розпинають... („Послання“)

Ось проти чого Шевченко підніс свій могутній голос, ось на кого він спрямовує всю силу свого блискучого гарячого слова. І ніде поет не закликає до безастережного заперечення, відкидання всього російського або польського, як це роблять сучасні „визволителі України“. Навпаки, Шевченко заповідає:

Учітєся, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужому навчайтесь
Й свого не цурайтесь... („Послання“)

Своїм чулим серцем поет розуміє усю трагічну істоту незгоди й роз'єднання та закликає:

Обнімїтєся ж, брати мої,
Молю вас, благаю...
Розкуїтєся, братаїтєся!..

Гірко заплакав би Великий Кобзар, коли б побачив, як „обвімаються“ та „братаються“ українці тут на еміграції!

Шевченко був невтомним захисником усіх скривджених та знедолених. Захист бідного люду, кріпаків, сиріт, удов, дітей був стіхією Шевченкової поезії, був справою життя поета. У „Подражанії ХІ псалму“ стоять ці шляхетні, хвилюючі слова:

„Возвеличу малих отих, рабів вімих!
Я на сторожі коло їх поставлю слово!“...

Ось де треба шукати справжнього Шевченка! Поет великий гуманіст і свою могутню зброю — натхненне поетичне слово поставив на служіння знедоленим. Найбільш ненависним ворогом своїм Шевченко вважав кріпацтво та, живляче не зло, дворянсько-поміщицьке самодержавство. У своїх найкращих творах — „Сон“, „Кавказ“, „Розрита могила“, „Великий лєох“, поет дав убивчу картинку доби Миколи І й заплямував кріпацтво.

У своєму протесті проти самодержавної системи Шевченко вшов разом з найкращими представниками російської передової думки та разом з ними підпадав під гоніння й кари. В унісон декабристам, Пушкіну, Чаадаєву, Гоголю, Лермонтову давеніла караяча ліра Шевченка й його полум'яні ідїї поезії будуть завжди актуальні, доки в світі будуть існувати свавілля, неправда й тиранія. Хіба „Слово“ Кобзаря й зараз не стоїть на сторожі теперішніх рабів сталінського комунізму?

Шевченко дав могутній поштовх для розвитку наступної української літератури. На його творчості виростили Мирко-Вовчок, Леся Українка, М. Кобилянський, В. Винниченко, О. Олесь та інші.

Нарешті, Шевченко залишив спадщину і як маляр. Йому належить біля 30 чудово виконаних картин. Він був учнем славних малярів Брюллова та Лямпі, скінчив Петербурзьку Академію Мистецтв з дипломом вільного мисця й нагородами.

Пророчого значення набуває Шевченкова поезія в застосуванні до сучасності:

Схамевїтєся, будьте люди,
Бо лихо вам буде...
Умїйтєся, образ Божїй в багві
Не сквернітє!..

Так закликає поет. І коли розглядаєш сучасність, хоч би емігрантську, всіх цих „дукавомудрствуючих“ політичних інтриганів, що десятки років топчуться на місці й своє політичне лицемірство, бездарність виставляють, як конструктивну працю для добра України, то мимоволі приходять на думку вищезгадані слова Шевченка. А коли с. уваєш людоненависницькі біснування войовничих „вожлів“ і їхню пропаганду ненависті поміж народами й в народі, оправдування, як засобу переконачня, ножа, бука, пістоля, при тому з посиленням на Шевченка, то стає огидно, бо саме Шевченко в своїй „Моливї“, яка дзвенить, як Заповіт і Символ Віри його, говорить:

А вїм нам вкупї на землі
Єдномислїє подай
І братолубїє пошлі!..

Поет свято вірив, що тільки ця християнська мораль повинна очистити людство від скверни та зла. Епіграфом до свого „Послання“ поет поставив такі слова з Святого Писання: «Аще кто речет, яко люблю Бога, а брата своего ненавидит—ложєсть».

Творчість Шевченка не є джерелом, а ні для проповіді комуністичного буазовїрства, ні для проповіді шовїністичної ненависті. Про яке вороже ставлення Шевченка, наприклад, до росїян може йти мова, якщо згадати низку незаперечних фактів з життя поета. Шевченка зв'язували найтісніші зв'язки дружби та приязні з найкращими представниками російської літератури, науки та мистецтва. Він жив з ними спільним життям, рідів і сумував спільними радощами та горем. Згадаймо імена російських друзів Шевченка: російський поет Жуковський, маляр Брюллов, княгиня Варвара Рєпіна, подружжя Толстих, Оренбургський губернатор Е. Барановський, що зберігав автопортрет Шевченка до глибокої старости. уся майже без винятку військова старшина фортець, де в з'єднанні перебував поет, на чолі з комендантом І. Усковим і його дружиною. Ця старшина ламала царські накази щодо Шевченка й оточила поета любов'ю та увагою. Сім років дружина Ускова піклувалася Шевченком, дїм Ускових був для поета своїм: там він обїдав, вечеряв, писав та малював. Поручник М. Бажанов і хорунжий Г. Ногаєв добровільно стали секретарями поета й переписували його вірші. Отак росїяни,

при тому старшина, поставилися до українця та в'язня. А це були звичайні прості російські люди, не літератори й не науковці! Беріть, панове бандери, багряні, которовичі та к-о, приклад з цих, гідних звання людини-росіяв.

А згадали, зворушливу зустріч Шевченка в Петербурзі, коли поет повернувся із заслання. Це був тріумф Шевченка. На естраді залі його було зустрінуто бурею оплесків і овадій. А хто це був у залі? Найкращі представники російської науки, літератури, мистецтва. Шевченко, що мав прочитати свої „Думи“, не міг подолати своє схвилювання. Сльози застидали йому очі, ридання підступили до горла й він примушений був зійти з естради і

лише заспокоївшись, прочитав свої вірші. Отак це було. І хто сміє посилатись на Шевченка в своєму безглуздому русожерстві!

Увесь свій великий дар і своє життя Шевченко віддав на служіння своєму народові та на служіння правді й добру. Націоналізм поета здоровий, високогуманий, його галкий протест проти поневолення українського народу є законний та виправданий!

Безмірні його заслуги в історії української літератури. Сила його блискучого слова буде жити вічно!

Л. Бойко

Заява новообраного Голови Американського Комітету Визволення Народів Росії, колишнього посла США в Москві, адмірала Алана Керка:

Перебування в Советському Союзі підтвердило моє попереднє переконання в тому, що необхідно робити сувору різницю між народами цієї країни, й советським урядом. Коли сталінський режим наш ворог, то народи ССРСР, поневолені ним — є наші друзі. Наші інтереси не суперечать інтересам цих народів. Вони, без сумніву, є перші й найбільш пригноблені жертви комунізму. Я твердо переконаний, що у величезній більшості вони є противниками кремлівського режиму, вони ненавидять його агресивну політику й жадають звільнення від большевицького ярма.

З великим задоволенням я прийняв пропозицію Американського Комітету стати його Головою. Беручи на себе керівництво Американським Комітетом, я високо оцінюю працю мого попередника Юджина Лайонса. Я приймаю цю посаду

з великою впевненістю в успіху, знаючи що п. Лайонс залишиться діяльним членом Комітету.

З особливим задоволенням я відзначаю, що робота Комітету за океаном буде й надалі провадитись одним із найбільш талановитих і досвідчених членів Комітету — Ісаак Девінім, ветераном американського антикомуністичного руху.

Як сказано, у випущеній недавно Комітетом брошурі, Комітет бажає всіляко допомогти втікачам від сталінської тиранії, мешкаючим тепер серед нас, у організації практичної протисовєтської діяльності. Комітет вірять, що біженці з американською допомогою вживуть усіх можливих заходів для передавання правди в Советський Союз та для об'єднання всіх свободолобних народів, уже вільних або ще поневолених, у їхній загальній боротьбі проти Кремля.

Перед судом історії

Перед американським судом стояла, породжена українською історією, українська дикість і, речуча, маюча глибоке коріння в українській давнині — українська людськість.

Перед судом стояли, противні духві часу, українські васильвицькі ангідемократичві середовища, що зформувалися під впливами різних недавніх європейських тоталітаризмів і української людськості, співзвучна з ідеалами всього вільного людства, відкидаюча насильництво, ачтидемократизм.

Американський суд, суд вільного людства, перший раз у історії засудив українську дикість — український насильницький тоталітаризм (фашизм, несфашизм, нацизм), що противний духові часу.

Завжди вільний людський суд, в т. ч. й суд вільного українського народу, й сам хід дальших подій, буде вносити все більше й більше вищівних ударів проявам українського ангідемократизму, тоталітаризму.

Опівня всього вільного світу й хід подій завжди будуть на боці авіальнелюдських, демократичних ідеалів, українських демократичних сил, на боці ідей з якими тепер виступив Український Визвольний Рух.

Авантюристичкі елементи захопили проводи деяких українських політичних середовищ і перетворили ці середовища, які мають інді демократичві назви та програми, в інструменти заперечення, всіх засад і законів демократизму. Всі ці елементи не можуть знайти жодного оперття в сучасному світі. Всі ці партії висуюють ангідемократичні, нацистські вимоги й гасла, вони захоплюють творенням своїх гартійних „бойок“ для переведення окремих і масових злочинних терористичних актів братовбивства.

Авантюристичкими елементами все це робиться в злочинному заціпенні жодобою влади для себе, не з українського патріотизму та не з бажання свободи, миру, добробуту українському народові.

Поведінка цих авантюристичких елементів перед, до і після акту вад ген. Гулаєм, їхня вовтузья, наради, поїздки до табору Шляйсгайм, загрози, сироби тероризувати членів Українського Визвольного Руху, застосовуння фізичного й морального терору, а головне — брутальна поведінка їхньої преси, публічна, явна солідаризація з методами політичного бачдизму, — все це з наочною ясністю та незаперечністю ще раз довело, що вони знаходяться далеко від необхідного високого щабля громадсько-по-

літичної культури та моралі, який вимагається для розв'язки дуже складних завдань сучасності й близького майбутнього.

Свою поведінкою ці авантюристи з неупередженою ясністю продемонстрували свою повну невідготовленість і непридатність для боротьби за свободу, мир і добробут українського народу, до пошавування його волі й теперішніх його тяжких страждань.

Ці авантюристські елементи захопили політичні центри української еміграції й стали „третьою“ стороною, що перешкоджає вже тепер і може бути далі поважною перешкодою в перемозі вільного людства над комунізмом. Такою „третьою“ потугою був уже вімецький нацизм і він зазвав катастрофи.

В українській еміграції наявні кілька тоталітаристичних, антидемократичних, смертельно ворогуючих між собою, течій, що зраджують давньому духові українського народу й виявляють повну нездатність служити його інтересам.

Намагання цих, далеких від вимог сучасності, авантюристів репрезентувати на еміграції інтереси українського народу є абсолютно незаконне.

Ці партії, в теперішньому своєму вигляді, виключають себе, як можливого партнера американських, міжнародних чинників, демократичних елементів еміграції інших народів — у їхніх стараннях найкраще мобілізуватись до наближаючого зудару з комунізмом.

Українському народові, українським демократичним силам, Українському Визвольному Рухові доведеться, крім комуністичного тоталітаризму, ще вступати в тяжкий бій, за охорону демократичних прав українського народу, з антидемократичним, протинародним українським нацизмом.

З огляду на розуміння всього цього, поведінка керівництва Українського Визвольного Руху — законна й буде виправдана історією. Українським демократичним силам, українському народові необхідний контакт і допомога демократичних сил інших народів, що готові підтримати суверенність прав українського народу вільним виявом своєї волі рішати свою долю.

Перед українською культурною громадськістю гостро стоїть питання про необхідність скорішого накопичення, виявлення, створення демократичних сил, відповідних вимогам сучасності й близького майбутнього. За передбачуваною міжнародною ситуацією українська визвольна акція може відбуватись лише демократичним шляхом, за законами сучасного світу. Більшовотро минули часи, коли держави будувалися залізом і кров'ю.

Перед культурною українською громадськістю, перед американськими чинниками та демократичними силами інших народів, зацікавленими в перемозі демократичних ідеалів у всьому світі, й серед українського народу — гостро стоїть питання достатньої підтримки й захисту Українського Визвольного Руху, що тепер мужньо взяв на себе патріотичне завдання — збирання демократичних сил української еміграції й українського народу для участі пліч о пліч з демократичними силами інших народів і всього вільного світу в боротьбі за повалення комуністичної деспотії та для побудови форм дальшого буття вільного українського народу, шляхами забезпечення йому — свободи, миру й добробуту.

П. Сенча

Із залі суду

Звіт про судовий процес над терористами, що робили замах на життя ген. Д. Гулая

Спроба припинити в ніч з 15 на 16 листопада 51 р. розвиток Українського Визвольного Руху шляхом убивства його лідера, Військового Отамана Українського Вільного Козацтва генерала-значкового Димида Гулая, не вдалась. Ще б кілька хвилин, і рука вбивці, що здавила його горло, прикінчила б життя людини, яка вже майже 40 років жила на службу українському народу. Ала рахунок не зійшовся. В останній мент, коли сили вже залишили отамана Гулая, й він був на половині шляху, яким відійшли від нас замордовані агентами уряду, УНР Отаман Запорізького Козацтва полк. Болбочан та зрадницьки вбитий агентами якогось з сьогоднішніх «державних українських центрів» військовий Отаман УНАКОР генер.-хорунжий Іван Волошин, — вмішалась і на цей раз сила, що вже не раз виводила українських козаків з прикрого становища.

Український козак Петро Вареник та українець із західних земель нашої батьківщини Дмитро Грицкарнюк, почувши хрипіння в кімнаті війск. отамана Гулая, силою вірвалися до помешкання. Вбивці почали втікати, і це свідчить про те, що вони не звикли боротись проти супротивників у відвертому бою, а згідно звичаю, нападали тільки з-за вугла, підступно, як гадюка.

Вони пробували ще покінчити життя отам.

Гулая ударами ножа. Одну рану нанесено зверху в ліве плече, певно, з наміром перерізати артерію. Другий удар ножа надрізав м'язи лівої руки, а третій — приїхався в ребро на висоті серця.

Далі все пішло зі швидкістю кінофільму. Один з нападників був схоплений таборною поліцією, при спробі до втечі. Двох інших поліція заарештувала в помешканні двох жінок (Гаврилюків), які, за їх словами, не мали з атентатом нічого спільного, але які вже на другий день принесли заарештованим бандитам цигарки, кажучи — «це є наші патріоти».

* * *

В напруженій атмосфері судової залі Американського Суду в Мюнхені, перед суддею Амброзе Фуллер, з малими перервами — від 18 лютого до 7 березня б.р. — була переведена судова розправа над злодійською трійкою нападників.

Надали відповідь за зроблений ними злочин:

1) Микола Литвин, прибулий 14.11-51 з Франкфурту, 2) Роман Гнип — прибулий того ж дня з Інгольштадту, та 3) Григор Ціпера, належний, за його словами, до УПА та приїхавший кілька днів перед нападом до Західної Німеччини з терену Прикарпатської України.

Перед судом стоїть мізерне знаряддя мі-

ВІД О З В А

УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ НА ЧУЖИНІ

В наші дні в цілому вільному демократичному світі панує надзвичайна тривога за дальшу долю всього людства та тисячолітньої християнської культури. Советський агресивний комунізм простягає свої криваві пазурі до земель вільних народів та готує нову світову війну, щоб поширити свою владу на всю Європу та Азію, а потім на цілий світ.

Ця надзвичайна загроза викликала об'єднання вільних націй світу для самооборони. Нова найважливіша риса характеризує сьогодні міжнародний стан: вільний світ зрозумів, що большевизм-комунізм не буде ізольований та переможений, якщо не притягти на бік демократичних сил самі народи Советського Союзу, які, з одного боку, є рабами нещадного комунізму, але, з другого боку, опановані советським терором та нечуваною пропагандою, складають основну живу силу агресора.

І це вірно. Ми, українці, втікачі від советського терору, ми бачили всі страхотні комунізму, табори смерті, голодуючі колгоспи, стаханівську примусову працю, підступне лицемірство національної та соціальної пропаганди. Ми знаємо, яку безмежну, хоч покищо безсилу ненависть плекає український народ проти своїх поневолювачів.

Українці на чужині, як і вся мільйонна антикомуністична еміграція, не сміють стояти осторонь героїчних зусиль вільного світу в справі оборони. Наш обов'язок — віддати всі сили на визволення наших братів. Не забудьмо, що ми, втікачі з-під комунізму, маючи ідейну спільність із нашими поневоленими братами, маємо й особливу силу й роллю в цій всесвітній боротьбі.

Сьогодні прийшов час, коли повинен бути створений єдиний антикомуністичний фронт усіх народів ССРСР. Фатальною помилкою було б проголошувати війну російському народові та перекладати на нього провину за злочини комунізму, як цього хочуть українські націоналісти та їм подібні. Не народи за сучасних умов, а тільки тиранічні уряди є винуватцями неволі та визиску. Всі народи ССРСР — жертви інтернаціонального комунізму і мусять усі разом бити головного

й єдиного тепер ворога — кривавий комуністичний режим. Розлам серед поневолених народів—вигідний тільки для Сталіна. Проти фіктивного фронту народів під комуністичним урядом, мусить бути створений дійсно єдиний багатонаціональний фронт на загибель комунізму, всякого імперіялізму та всякої неволі. В цьому розумінні справа об'єднання підсоветських народів стала сьогодні вже не справою нашої еміграції, а світовою справою.

Але українські націоналістичні партії та ті, що під їхнім впливом, — які опанували більшість українських громадських установ на чужині, — на жаль, не можуть це зрозуміти. Вони відкинули єдиний фронт з демократичними представниками російського та інших народів, з дружніми нам прогресивними колами вільного світу — нашими найкращими союзниками. Вони стали на позиції монопольного уряду та висунули несприйнятні ультимативні умови, не маючи на це повноважень народу.

Ми віримо, що українські маси на еміграції не поставляться байдуже до цієї спроби саботувати участь українців у спільній антикомуністичній дії.

Від імени Українського Визвольного Руху, який є надпартійною організацією української демократичної еміграції, ми висуваємо такі тези найближчих практичних заходів:

1. Боротьба проти інтернаціонального большевизму-комунізму повинна провадитися демократичними силами всіх без винятку поневолених народів ССРСР, починаючи з російського народу. Без звільнення Росії не може бути звільнена від комунізму й Україна. Без спілки з російськими народними масами, як найчисельнішою групою з поневолених народів, не може бути остаточної та швидкої перемоги над большевизмом.
2. Сам український народ, скинувши ярмо большевизму, здійснить свої суверенні права самовизначення на своїй етнографічній території та вирішить усі національно-державні проблеми майбутньої України; існуючі еміграційні представництва не повинні передрішувати

- та зв'язувати волю народу та тим розбивати єдиний фронт поневолених народів.
3. Доля українського народу в майбутньому нерозривно пов'язана з долею всього вільного людства; український народ має підстави довіряти прогресивним силам світу та бути певним, що всі визнані права народів та існуючі міжнародні гарантії неодмінно поширяться й на український народ, після знищення тоталітарного комунізму.
 4. Відкинувши крайній націоналізм та шовінізм, українська еміграція має підне-

сти голос за негайне об'єднання демократичних організацій народів СРСР на засадах рівності, щирости та дружби, за тісне співробітництво всіх миролюбних народів, для практичної активної боротьби з найжорстокішим Ворогом людства — большевизмом-комунізмом.

Український Визвольний Рух закликає всіх українців, у розсіянні суцях, дати свої підписи на підтримку вищенаведених засад нашої боротьби та тим утворити масовий рух українців за початок спільної дійової боротьби, за визволення наших народів від комуністичної неволі та усякого тоталітаризму.

**Голова Виконавчого Комітету Українського Визвольного Руху
та Військової Отаман Українського Вільного Козацтва
Д. ГУЛАЙ**

**Генеральний Секретар Виконавчого Комітету УВР
В. ЗОЛОТАРЕНКО**

*Мюнхен.
Березень, 1952 р.*

До наших однодумців і прихильників!

Вп. Панове! Просимо відрізати доданий до цієї відозви бланк підписного листа. Підпишіть його самі, зберіть якнайбільше підписів серед своїх знайомих однодумців і якнайскоріше надішліть цей підписний лист з підписами на адресу:

W. Solotarenko. München 37, Postfach 19. Germany.

Прізвища осіб, підписавших цей лист, не будуть оголошуватись.

Ми, нижчепідписані,

висловлюємо свою солідарність з гаслами Українського Визвольного Руху та підтримуємо Український Визвольний Рух в його намаганнях:

- 1) у союзі з світовою демократією створити єдиний фронт всіх народів ССРСР — українців, росіян, білорусів, кавказців та інших — для боротьби проти ворога всіх підсоветських народів — інтернаціонального кривавого большевизму-комунізму, до його повного знищення;
- 2) розпочати якнайскорше активну практичну антибольшевицьку боротьбу спільно з демократичними організаціями всіх народів ССРСР;
- 3) відстоювати священне право українського народу самому вільно вирішити всі питання свого національно-державного буття із застосуванням усіх демократичних та міжнародних гарантій.

Ми засуджуємо всякий шовінізм, імперіялізм та тоталітаризм, звідки б він не походив, та вітаємо спілку рівноправних народів — на загибель ворога всього людства — ненависного большевизму.

Місто

Дата

Ім'я, прізвище (чіткий підпис)	Професія	Адреса

зерних «вождів», що не магають замоги протиставити політичним противникам якогось іншого доказу правоти своєї ідеології, як ніж та вбивство.

* * *

Американський прокурор Вольфганг Баур оскаржує всіх трьох в тому, що вони підступно та змовницьки, з низькою політичною ціллю, намагалися вбити п. Д. Гулая. Друге обвинувачення оскаржує всіх трьох в нападі та нанесенні поранень п. Д. Гулая.

Оборонцями виступають за трьох підсудних д-р Л. Голейко, за Ціперу, додатково, один з найзначніших німецьких адвокатів, д-р Карл Штаубіцер. Оборона заявляє, що обвинувачені признають себе невинними по першому оскарженню, по другому ж — визнають свою вину тільки з тим запереченням, що Ціпера участі в нападі не брав.

* * *

Військовий отаман ген. УВК Д. Гулай був покликаний до суду тільки як головний свідок прокуратури. Допит цього свідка дав повну картину нападу й підтвердив ще раз, що напад підготовлювався вже перед 15-м листопада, бо член «національної гвардії» УНРади Петро Кривсбок за тиждень до нападу грозився вчасникам Українського Визвольного Руху, що вони будуть скоро зліквідовані, а від Гулая не знайдеться й кісток.

Як виявилось з допиту, Гнип прийшов до отамана Гулая ранком в день нападу. (Він, бачите, хотів відвідати пана отамана!). В дійсності він розвідав, як найліпше буде дістатись вечером до кімнати. Він навіть згодився передати, за дорученням отам. Гулая, листа до одного знайомого в Функ-Казерне (Мюнхен) та взяв з собою кілька примірників резолюції конференції Українських Демократичних Угруповань, що відбулась в м. Фюрстенфельдбрук 6-7. 10-51 р., — для розповсюдження їх між українцями..

Увечорі того ж дня Гнип, повернувшись до табору, привів з собою до кімнати п. Гулая ще двох «патріотів» — Литвина та Ціперу. На стук у двері Гулай спокійно відчинив, бо йому відповів знійомий голос (Гнипа) — «Вам є лист з Функ-Казерне».

Війск. отам. Гулай впізнає всіх злочинців. Він точно вказує на кожного з них і оповідає: «першим вірвався Литвін, що мене душив за горло; другим за ним був Ціпера, який затикав мені рота та бив по голові». (Вказуючи на Ціперу, п. Гулай зазначає, що останній змінив собі у в'язниці форму вусів). Третім був Гнип, що зайшов замаскованим, перев'язавши собі хусткою лице. Що робив Гнип невідомо. Таборовий лікар, дававший пораненому п. Гулаю першу допомогу, крім тяжких слідів на шиї, встановив ще три ножових рани.

При прямому та перекресному допиті отам.

Гулай подає до відому, що він служив старшиною в російській армії ще з перших днів війни 1914-1918 рр. Після революції працював у справі українізації військових частин і служив стало в українській армії. На останньому етапі боротьби проти большевиків керував українським повстанським селянським відділом при збройній допомозі армії ген. Врангеля.

На запит про його політичну діяльність та ідеологію військ, отаман Гулай заявляє, що він виступав на конференції в Фюрстенфельдбрук, як військовий отаман організації Українського Вільного Козацтва, і що він у своїй діяльності прагне об'єднання демократичних угруповань усіх народів ССРСР, починаючи з росіян, для утворення спільного фронту боротьби проти комуністично - большевицького режиму

Оборона, особливо д-р Голейко, всіма силами намагається підірвати довір'я до отам. Гулая як свідка. Але всі спроби не увінчуються успіхом.

Цікавий епізод трапився підчас допиту отам. Гулая обороною. Д-р Голейко, з його нахилом до циркових атракціонів, прохає отам. Гулая, аби останній показав йому на прикладі як Литвін душив його за горло та підставляє свою шию. Отам Гулай з огидою відтягає свої руки та, звертаючись до суду каже: «Ні, цього я не можу зробити».

Військ отаман Гулай відповідає на всі запитання спокійно, твердо, й сторонній слухач може встановити, що свідкові не йдеться про те, щоб зробити якийсь зовнішній ефект а що він дбає тільки про те, щоб дати суду точний опис всіх подій.

Коли д-р Штаубіцер, з народженою йому коректністю справжнього європейського адвоката, питає отам. Гулая, чи — може він, вже попереджений про те, що його мають вбити, був в мент нападу дуже схвилюваний, — свідок відповідає: «ні»... і, після малої павзи, додає: «я, властиво, смерти не боюсь». Це була відповідь старшини, що ще в 1917 році в рядах бійців «Куреня Смерти» щодня стояв перед обличчям смерти Це була відповідь провідника повстанського відділу українських селян зі сходу, який поруч з отаманами Галкиним-Лазаренко та Терещенком без спочинку, невпинно день і ніч, стояв у бою проти большевицького війська. Цю відповідь може зрозуміти тільки вояк. Але ті слизеньки «патріоти», що звикли зводити політичні порахунки ножем і пістолем темною ніччю, які в ролі чужинецьких поліцаїв — або в складі невірного політичного напрямку повстанських загонів — звикли криво розправлятися з мирним населенням, цього не зрозуміють і зрозуміти не зможуть.

* * *

Свідок прокуратури прф. д-р Коцовський, що надав отам. Гулаєві першу лікарську допомогу, встановляє, що ножові рани були направлені до головної артерії та серця. Дякуючи тому, що п. Гулай увець час боронився від бандитів, удари ножем не попали в ціль.

Американський суддя ставить свідкові запитання: «що сталося би з п. Гулаєм, якби злочинець мав ще можливість декілька хвилин далі давити йому горло так, як він це робив у мент нападу?» Проф. д-р Коцовський відповідає: «Тоді наступила б смерть».

Д-р Голейко в дуже нечемний спосіб пробує дискредитувати свідка, як фахівця - лікаря. Взагалі, цей «юрист» тримає себе, як маленький адвокат в провінційному суді якогось маленького галицького містечка. В порівнянні з серйозними, обдуманими виступами німецького адвоката д-ра Штаубіцера, виступи д-ра Голейка здавалися несолидними й часто — густо сміхотворними.

З допитів свідків пп. Петра Вареника та Дмитра Грицкарнюка можна встановити, що ці два свідки в дійсності врятували життя в. отам. Гулая від вірної смерті.

Сполохавши бандитів, п. Варенику вдалось вхопити одного з них біля бараку. Борючись, вони впали в калюжу. Потім злочинець підхопився й втік в напрямі бараку, в якому жили Марія та Ганна Гаврилюк. Зі слів свідка можна встановити, що втіклий бандит був виглядом дуже подібний до Ціпера.

З допиту службовців таборової поліції, пп. фон Рюдингхаузена, Гридина, Богуна, Баранчика та Кірштейна, встановлюється наступне: Мик. Литвин був пійманий в таборі при спробі втікти — при ньому було знайдено гостро заряджену пістоллю та лист приблизно наступного змісту: «Хаве Сава! Возьми з собою Гнипа та приїзди до Шляйсгайму. Підхопіть з собою ще якогось «файного хлопа». Дорогою до табору нічого про справу не розмовляйте. Пора покінчити».

Роман Гнип був заарештований в кімнаті Гаврилюків (приблизно одна хвилина ходу від того бараку, де мешкав отам. Гулай). Поліцію направив до цього мешкання один із таборових мешканців, який бачив, як злодії, повертаючись з нападу, бігли до цього бараку. Гнипа забрали якраз в той мент, як він скидав із себе пальто. Він заперечував свою участь у нападі. У нього були знайдні ножни від мислівського ножа, руки його були в крові.

Присутній в тій же кімнаті Ціпера, який прибіг раніш від Гнипа, протестував проти заарештування Гнипа. Поліцаї, звернувши увагу на те, що в Ціпера, який твердив про те, що він був цілий час безвихідно в кімнаті, свіже підмочені до колін штани та одна штанина порвана, а також встановивши, що він

взагалі не належить до табору, — забрали його теж з собою. При арешті у нього були знайдені ще папери на ім'я Яна Кульницького. Ціпера грозився, що, коли американці довідаються про його заарештування, то розгонять геть уєо шляйсгаймську поліцію.

Суд приступає до допиту підсудних. Першим викликається обвинувачений М. Литвин. При допиті Литвина перший раз впадає ім'я якогось Сави. Ніхто не знає, чи то є прізвище, чи ім'я. Також нікому не відомо, звідки походить ця людина й куди вона поділаєся. Одне тільки стоїть твердо — він своєю будовою та обличчям був подібним на Ціперу. Правда, один з підсудних каже, що він був ростом вищий, а другий — що він був нижчий від Ціпера.

І ось, той Сава порадив прочити Гулая за його «зрадницьку пслітику». Той же Сава дав Литвину пістоллю для «власної оборони». Він дав Литвину й того листа, що був адресований до Сави. Сава організував напад на Гулая й приймав у ньому діяльну участь.

Після переведення нападу Сава невідомо куди зник, а на його місці сидить йому зовсім подібний, але «ні в чому невинний» — Ціпера.

Литвин приїхав з Франкфурту до Мюнхену для підшукування праці (в той час, як всім відомо з часописів, що в тій пров. Гессен працю легше знайти, ніж в Мюнхені). Тут він (випадково) зустрічає Гнипа і Саву.

У політиці Литвин трохи розуміється. Він був навіть на мітингу АБН в Мюнхені, але він не пам'ятає — хто там виступав, знає тільки, що там протестували проти Керенського. Він чув також про те, що Гулай «продав Україну Керенському», але в який спосіб «про даж» мав відбутись, він, правда, не знає. До Гулая в кімнату він вломився, але вбивати його не хотів, він волів тільки «потримати його за комірцець».

Гнип зізнається, що приїхав з Інгольштадту до організації ЗУАДК (Ого!), аби влаштувати свої еміграційні справи, й теж «випадково», як і Литвин, знайомиться з Ціперою. Ціпера не має сталого мешкання. Гнип узяв його із собою до табору Шляйсгайм і привів до знайомих йому Гаврилюків.

До перерви й до розмови з д-ром Голейком Гнип зовсім погано орієнтувався в політиці, він навіть не знає, що таке «Єдина неделіма Росія», яка різниця між комуністами та Керенським. Про Гулая він знає тільки одне, що той хотів «продати українських козаків Керенському за 3.000 нім. марок і на ці гроші хотів купити собі портфель, черевики й пальто». Після перерви й розмови з адвокатом Голейком він вже більше з'орієнтований в політиці. Він вже навіть ознайомився з українською пресою, а також знає, що про «зраду» Гулая писалось в «Українських Вістях» та

«Неділя». Брутальні та брехливі статті в цих «газетах» появилися задовго перед нападом на отам. Гулая. Гнип читав ці статті й поси- лається на них. Для нас ясно, хто є надтхнен- ником цього нападу!

Ціпера — тип брутальної людини з табу ну тих шовіністів, що під охороною німецької СС тримали під жахом усе населення нашої бать- ківщини. Він заперечує всі дані ним відпові- ді таборівій поліції та сьогодні твердить тіль- ки одне: «в нападі на Гулая я участі не брав».

З його слів ми дізнаємось, що він був ніби- то співпрацівником Української Повстанської Армії (УПА), посланий у відпустку до Захід- ної Німеччини, на чеському кордоні був за- арештований органами СіАйСі та 13.11.51 з-під арешту звільнений..

Два місяці потребував Ціпера, аби дістати- ся до Німеччини. Одяг, в якому він сидить пе- ред судом, той самий, в якому він переходив Польщу та Чехословаччину. Одяг — чистень- кий, тільки порвана штанина, але це не від комуністів. Два місяці подорожі, без знання мови, через терени, що стоять під пильним до- глядом советського МГБ — для Ціпери про- майнули, як прогулянка. І не схуд, й навіть одягу не зім'яв. Щож — людина мала щастя! Після звільнення з-під арешту, в коридорі СіАйСі невідомий йому чех дає документи на ім'я Яна Кульницького. В Мюнхені Ціпера «шукає» української організації, бо УПА не дало йому жодної адреси. А, між тим, браку в організаціях, що ніби то «керують» з Мюн- хену операціями УПА — немає. В місті, в ка- вярні, він п'є чай, а потім його потягнуло в Рамерсдорф, на краю Мюнхену, а там, в яко- мусь льокалі, він хоче випити пива. Тут на сцену з'являється Гнип, якого невідома сила притягла до тієї ж самої льокалі. Далі йшло все так, як казав Гнип, аж до менту нападу. Ціпера твердив, що весь час він перебував в кімнаті Гаврилюків, що на попередньому слід- стві твердили й «свідки» — Гаврилюки. Але було встановлено, що саме в час нападу на п. Гулая Ціпера залишив кімнату Гаврилюків і пішов начебто до туалету. Доргою він нібито впав у калюжу й замочив штани. (В таборі туалети знаходяться в бараці, а в коридорах калюж немає). Ціпера заявляє, що еміграцій- ні політичні сварки йому невідомі, та він не мав жадних підстав нападати на Гулая. За- гальне враження від Ціпери — що ми маємо діло не тільки з плутаними свідченнями цьо- го «патриота», але з чимось гіршим, особа Ці- пери викликає **підозріння**. Не випадково, що оборона з винятковою впертістю намагалася його реабілітувати.

Свідок оборони, лікар Хірургічної Універси- тетської Клініки д-р Рамелмейер, якого обо- рона притягла за свідка, не зважаючи на те, що він стояв під присягою, заявляє, що отам.

Гулай після 10-12 візитів буввилікуваний. Цей свідок замовчує, що отам. Гулай був в клініці оперований, та що він ще сьогодні пе- ребуває на амбулаторному лікуванні.

* * *

Оборона вважає за необхідне встановити, що отам. Гулай не має права виступати від імени всіх козаків. Зайва трата часу, бо отам. Гулай цього ніколи не робив, але д-р Голейко любить ефекти. Відповідним свідком для цьо- го оборона знаходить горезвісного «козакій- ця» п. Василя Глазкова. Свідок виступає—як голова «Козакійської» управи, якій нібито підлягають 50.000 козаків. Не більше й не менше! А їх, певно, щонайбільше 50 осіб! Ми не бачимо необхідности перевірити його зая- ву, але звертаємо його увагу на ч.ч.3, 4 - 51 та ч. 6 - 52 офіційного часопису «Козак», з якого ми бачимо, що «Вася» займається не політи- кою, а звичайними дрібними авантюрами. В 1943 році він спільно з Левком Бондаренком, закликав запорізьк козаків до боротьби про- тив «жидо-большевицької влади» під керів- ництвом Адольфа Гітлера — «вождя» всіх на- родів (дивись «Козачий Вістник» ч. 8-39 від 15 квітня 1943 р., Прага). Сьогодні він кличе на АБНовських мітингах ці народи до бороть- би против Керенського.

Американський суддя Мр. Фуллер уважно питає: «У нас в Америці проти Керенського протестують комуністи, а тут протестуєте проти нього ви. Який тут між вами є зв'язок?» Зв'язок, треба думати, мусить бути!

Оборона не дає спокою и додатково викли- кає свідками пп. Никифора Горбанюка та Ге- надія Которовича. Перший виступає, як «на- казний отаман» УВК, і має свідчити, що п. Гулай не мав права виступати від імени укра- їнських козаків. Він теж забуває те, що стоїть під присягою, й промовчує, що за невірне вживання титулу наказного отамана він на- казом ч. 34 від 12 вересня 1949 року відданий під гоноровий суд УВК. Редактор Которович має дати огляд настрою двох мільонів (!) української еміграції. Але суд знаходить це зайвим. Ми ж згадуємо оцього журналіста Которовича, який в офіціозі УНРади «Неділя» ч. 16-214—51 р. — закликав терористичну ор- ганізацію «Служба Безпеки» до насильства над Українським Визвольним Рухом. Гнип каже, що після читання цього часопису він напав на Гулая. Ми думаємо, що місце п. Ко- торовича, дійсно, в судовій залі, але не — як свідка.

* * *

В своїй промові д-р Штаубіцер заявляє, що він рахує участь Ціпери в нападі не доведе- ною, и просить суд звільнити його манданта від оскарження. Др.Голейко продовжує й далі свое крутіство. На його погляд, «спроба вбивства»—є не доведеною вже тому, що Гу- лай живе ще надалі. На погляд цього галиць-

кого Ціцерона, його манданти хотіли тільки трошки «провчити» Гулая. Ножові рани — це тільки маленьке «подряпання» та, взагалі — він, визнаючи обвинувачення підсудних Литвина й Гнипа тільки в нападі, просить суд, зважаючи на надзвичайні «політичні» обставини та молодість підсудних, пом'якчити їм кару. Ціперу же він вважає невинним.

* * *

Промова прокурора, переконливо, блискуче й майстерно збудована, є логічним висновком встановлених на суді фактів. Перше, що він доводить, це є співучасть Ціпери в нападі. Прокурор не вірить в існування якогось мітичного Сави. Головний свідок, п. Гулай, впізнав Ціперу, як одного із злочинців ще в таборовій поліції й тут, на суді. Ціпера в мент напад не був у кімнаті Гаврилуків, цього часу було досить, аби піти до бараку п. Гулая, зробити на нього напад та повернутись назад.

Прокурор не визнає можливості того, що думка напасти на п. Гулая з'явилась у всіх трьох співучасників зокрема, їх приїзд до Шляйсгайму теж не є випадковим, про що невблаганно доводить знайдений у Литвина лист. Прокурор доводить, що напад був вже раніш обміркований і підготований. Прокурор стверджує, що метою нападу на п. Гулая було не бажання його «провчити», але його вбити; для того, щоб набити 60-річну людину трьом молодим хлопцям не потрібно було озброюватись і вдиратися вночі в його помешкання. Рани, нанесені Гулаю, є теж незаперечним доказом наміру вбивства. Спроба знищити політичного противника шляхом вбивства є **брутальна**.

Прокурор вважає всіх трьох оскаржених винними у тому, що вони 15.11.51 р. за змовою намагалися вбити політичного противника п. Д. Гулая.

В мотивівці присуду, яка займала майже 20 сторінок, американський суддя Мр. Амброзе Фуллер визнає, на підставі виявлених даних, що всі три оскаржених приймали участь

у нападі на п. Гулая. Суд не вірить в існування якогось Сави, розмова про якого почалась тільки з початком процесу. Напад на п. Гулая був зроблений з метою вбивства. Якби випадково не появилась допомога, то п. Гулай був би безперечно забитий. Аргументи прокурора щодо мотивів вбивства у відношенні всіх трьох оскаржених визнаються суддею повністю.

Вбивство мало бути проведено з метою знищення політичного противника. Кому це було потрібно, оскарженим або якійсь іншій особі з еміграційних вождів — невідомо. Сама ж ціль спроби політичного вбивства є **брутальна** й нетерпима.

Суд визнає всіх трьох винними по всіх пунктах першого заскаргиження.

Прокурор пропонує суду, згідно з німецьким кримінальним кодексом, засудити оскаржених кожного на 5 років каторжної в'язниці.

Суддя знаходить необхідним вийти поза пропозицію прокурора й карає кожного з оскаржених 7-ма роками каторжної в'язниці.

Дуже цікаве реагування шовіністичної української преси на присуд. Поперше, присуд виявився для неї несподіванкою. Це ж є зрозуміле: в минулому такі «акції» проходили цілком безкарно — «своя» поліція в таборах, «своя» адміністрація, «свої» доктори й т. ін. Пан Голейко жаліється, чому саме справу передано було американському суду, а не німецькому. Але треба констатувати, що той, хто був на процесі та здатний думати — повинен ствердити, що американський суд і суддя п. А. Фуллер виявили зразкову об'єктивність, чулисть справжнього демократичного суду, надання найширших можливостей довести правду та, разом з цим, надзвичайну здібність і розум не дозволити себе завести в сману. Очевидно, такий суд не слодобався «Самостійнику», «Українським Вістям» і п. Голейко.

В. Золотаренко

ОГЛЯД ПРЕСЫ

Солідарність з терористами

Американський суд у Мюнхені засудив трьох терористів, що вчинили збройний напад на Д. П. Гулая. Цим ще раз стверджено прикрий факт ножових розправ у вашому емігрантському середовищі.

Мабуть, українська преса певного напрямку не сподівалася на такий великий резонанс суду над атентатниками, бо спочатку намагалася збагатілізувати справу, а потім замовчувала судовий процес до останньої хвилини.

Але тепер присуд ухвалений і широко розголосений в чужинській пресі. І ось замість того, щоб засудити політичний терор та відмежуватись від злочинців, як це зробив би кожний пристійний пресовий орган, незалежно від політичного напрямку, деякі газети вашої еміграції в Зах. Німеччині солідаризуються з терористами. „Укр. Вісті“ (в числі з 6.9. 3 ц, р.) пишуть: „міняються режими та

уніформа, а наших хлопців все водять закутих“ „Український Самостійник“ (з 16. 3 ц. р.) іде ще далі: мовляв, „українських патріотів судили москалі, совети, всіляка нацисти, а тепер судять ще й демократичні американці“. Це значить, що „Укр. Самостійник“ не хоче бачити різниці між советським тоталітаризмом та законним американським судом, „Укр. Самостійник“ не хоче розуміти, що за советів гинуть мільйони невинних людей заради комуністичних божевільних плянів, а американський суд, хоч би і зовсім не втручався в емігрантську політику, мусить ізолювати окремих злочинців, яким немає місця в культурному сувільстві.

Так, не дивно, що ця безпринципова плутанина в головах керівників шовіністичної преси могла призвести й до загроз війною на адресу США, як це в минулому році зробив націоналістичний журналіст З. Пеленський. А останнє число „The Ukrainian Quarterly“ (орган Українського Конгресового Комітету, тобто американців українського походження) замість заперечити виступ Пеленського,

який не розуміє ані стану в краю, ані сенсу американської політики щодо поведених народів, намагається залякати американців тим, що, мовляв, якщо американці не стануть по боці шовіністів, то втратять симпатії всього українського народу в боротьбі проти комунізму. А на доказ наводиться загроза Петенського. На щастя, жодна з цих фантазій не має ані найменшого коріння серед українського народу, якого надії можуть бути звернені тільки в бік демократичного світу.

Шовіністична преса й далі солідаризується з СБ (служба безпеки, терористична бойка): звертаючись до одного з редакторів газети українців федералістів "Східняк", так зваві, демократичні „Українські Вісті“

(з 2.3 ц. р.) пишуть: „доводиться пожаліти, що тебе давніше не приборало СБ“. Хоч це висловлено в гротескному вірші, але в цей час загальної уваги до суду над терористами—чи це не скандал, панове з „Українських Вістей“ вихвалити діяльність СБ-таємної організації вбивць?

Схаменіться, панове! Чи не задалеко вже ви зайшли? В напівавістичному засліпленні ви ладні виправдати найогидливіший злочин, ви тяжко ображаєте демократичні сили світу, що стоять по нашому боці в боротьбі проти тоталітарного комунізму-єдиного ворога нашої Батьківщини.

Р. Костенко

3 листів і відгуків

Лист із Швеції

Ознаймившись з платформою УВР, я можу лише вітати від усієї душі, як організаторів цього руху, так і саму організацію Український Визвольний Рух, і бажати їй розквіту та плідної праці для добра нашого українського народу. Резолюція конференції в м Фюрстенфельдбрук 6-7 жовтня мин. року цілком відбиває в собі прагнення переважаючої більшості українського народу. З параграфами резолюції можуть не погодитися лише ті українські „політики“, які на словах кричать за Україну, за український нарід, а дійсно переслідують виключно свої вузько-партійні й егоїстичні цілі. Подібним „політикам“ не потрібні ні Україна, ні український нарід, що їх вони разглядають, як базу для досягнення власної егоїстичної мети. Панство, що побувало при владі від щедрика до нового року, в уряді республіки одного села, готове щохвилини оббрехати, облити поміями, перерізати горло всім українцям, незгідним з їхньою шовіністичною програмою. Цьому панству ми можемо на весь голос сказати: „Будьте толерантні та у виявах своєї злоби не втрачайте останнього свого розуму. Вас мізерна жменя, що тероризує українців на еміграції, але ваш терор є виявом вашого безсилля й вам доведеться підкоритися більшості нашого українського народу“.

Ми повинні писати в нашій пресі й голосно кричати на весь світ про необхідність визволення українського народу з-під ярма тоталітарного комунізму, що затягує все більше й більше народи СРСР та душить їх, як удав. Але наші горе-політики пишуть все, всяку злочинну нісенітницю, лише не те, що є потрібним. Український нарід лише в найтіснішому союзі з російським народом може скинути з себе кайдани комунізму. Хто не розуміє цього, той не розуміє нічого! І коли якісь панове надіються тільки на свою власну українську силу, то вони остаточно втратили дощенту весь свій політичний розум.

А тепер кілька слів до Керівників УВР. Знайте, дорогі друзі, що обраний Ва-

ми шлях, це шлях українського народу й він є вірний. Не звертайте жодної уваги на шелихвостів, типу Багряного. Подібне панство вчора робило кар'єру, ставлячи ставку на Сталіна, але там не догодило й провалилось. Сьогодні вони роблять свою кар'єру в другому напрямі й обплакують у своїх газетках катів та юд українського народу. Яка б не була їхня брехня, то вона дає для нової організації не лише шкоду, але й користь. Вони проти своєї волі являються нашими агітаторами. Українці, перебуваючі на еміграції, сами розберуть—де їхні друзі й де-вороги. Коли вони вважають, що український нарід наосліп вірить всякій брехні, то вони жорстоко помиляються.

А тепер я хочу звернутися до всіх українців на еміграції. Коли Ви маєте хоча елементарне розуміння історії і стану речей, то Ви досить добре розберете—хто є для нас ворогом, а хто—другом. Я твердо знаю й те, що в переважній більшості наших простих українців голови не засмічені партійним сміттям, і тому нова організація «Український Визвольний Рух» для нас є рідною й близькою. Давайте не будемо звертати уваги на лютість наших нацистів, за спроможностями надамо моральну й матеріальну підтримку нашій ще молодій організації. Це дасть можливість нашій організації УВР зібрати навколо себе найкращі сили української еміграції та розвинути у потужну силу.

Р. Яготинский.

— ...Прочитав „Бюлетень“. Був дуже радий, що кінець кітцем аяніпався група сміливих людей серед української еміграції, що стала на той шлях, який дійсно приведе нас до нашої мегги — визволення Батьківщини. Я гадаю, що українська еміграція зуміє відрізати позиції Українського Визвольного Руху від шовіністичних, расистських загибельних позицій різних „Рад“ та „Урядів“. Цілком погоджуюсь з платформою УВР. Бельгія

* *

— ...із газет довідався про нелюдський бандитський напад на Вас у таборі Штайнхайм. Ми глибоко обурені цим проявом бандитизму, бачучи в цьому випадку прояв тих же засобів політичної боротьби, якими користувалися співробітники Гестапо та Чека-МГБ, а не люди, що претведують

статі визволителями нашої багатостраждальної Ватківщини... США — Нью Йорк

... Ми дуже зраділи, довідавшись про Ваше рішення підтримати наш український національний прапор у шерегах реальних сил, що готуються до битви проти комуністичної тиранії. Ті панове били жидів, різали поляків, нападали на стомлені відступаючі німецькі частини. Тепер весь сенс боротьби вони вбачають не в боротьбі з комунізмом, а з росіянами. Ганьба їм, що підняли на Вас, патріота — сивого сива України — свою злочинну руку. Ніж, кулак, пістоля не славлять Україну. Німеччина

... Радію з появи Вашого „Бюлетеня“, який стоїть на становищі порозуміння з росіянами, які визнають суверенність прав українського народу... Поборювання самозванців УНРади, „уряду УНР“ та крайніх націоналістичних партій, російських і українських, є на часі. Бажаю Вам успіху у Вашій тяжкій праці... Німеччина

... Коли Ви ще не маєте достатніх власних зв'язків у Зах. Берліні, то із задоволенням візьму на себе обов'язок постачати місцевих представників чужоземної преси Вашими матеріалами... Зах. Берлін

... Ми будемо вести твердо та неухильно нашу демократичну роботу. Ваші матеріали ми роздали людям. Ваші ідеї — свята правда. Розумві, не засліплені чадом нацизму, расизму, шовінізму — наші люди кажуть це і вітають Вас, дорогі члени Виконавчого Комітету УВР. Хорони Вас Бог! Німеччина

... Посилаємо Вам наше найглибше співчуття, з приводу злодійського нападу на Вас озвірилих фанатиків. Чи не є вони советськими агентами?.. Галичани, яких ми вважали братами, ризикують стратити на 100% своє звання українців... Німеччина

... Вірте, шановний пане Отамане, що український народ з Вами й вже близький той час, коли всі вороги демократії — нацисти-терористи, нацисти шовіністи сезнуть, як роса на сонці, бо вони не можуть репрезентувати український народ, якому вони хотіли б накласти нове ярмо св'єї диктатури. Цього не буде. З поваленням комунізму, сезнуть і нацистські тоталітаристи. Німеччина

... Висловлюю своє глибоке співчуття п. Отаману Гулаю з причини нелюдського нападу на нього. Тепер він бачить, що стара сивьо-жовга черевичайка п. Лівичького і к-о не задовольнилася злочинами проти визначних військових фахівців і гарячих патріотів України: п. Сахно-Устимовича, полк. Болбочана та інш. на Україні, а на першій еміграції-бл. пам. ген. Отмарштейна інш., а в другій еміграції мав впасти жертвою Отаман УВК Гулай... США

... Козацтво здоровить Вас і всіх наших побратимів. Усі ми тїшимся, що Ви там у Мюнхені не здаєтесь і працюєте на погибель ворогів нашої слави. Слава Ваша гремить і в нас. Деякі, що поховалися по кутках, починають влазити на світ Божий. Ваша, генерале, судова справа викликала багато шуму серед наших українських емігрантів і всі з ким мені доводилося говорити гостро засуджують пресу, яка раздмухувала, роздувала ненависть та тих „невидимих“, що ховаються за пресу й диктують свою волю... Німеччина

... З великим задоволенням і радістю прочитав у газеті резолюцію конференції українських демо-

кратичних груп, що відбулась у м. Фюрстенфельд-брук 6—7 жовтня 1951 р. Прочитав я також Ваш „Бюлетень“, який би далі хотів стало отримувати... Я — українець з Київщини, належу до найввісших емігрантів. Ледве мічуло два роки, як я був у Києві, Москві та Ленінграді. Я колишня військова людина, прослужив у армії 20 років. Недавно я читав про напад на генерала Гулая бандерівських злочинців, які намагаються зтероризувати Вашу корисну роботу. Дуже стурбований станом здоров'я генерала... Чіле.

... Вельмиповажний Пане Гулай! Прочитав я в газетах про відбувшийся на Вас замах і про те, що Ви щасливо уникли великої небезпеки. Дозвольте мені висловити Вам моє найщиріше співчуття з приводу всього перенесеного Вами та побажати Вам найскорішого повного одужання, повного здоров'я, відновлення сил, щоб у Вас була в майбутньому можливість далі продовжувати Ваш корисну й таку потрібну тепер справу... Бразилія. Сант-Паоло

... Вашого листа та „Бюлетеня“ я одержав. Сердечно дякую. Я цілком поділяю Ваші погляди, бо лише сам нарід повинен сказати, яких форм свого буття він хоче... Канада

... Я одержав Ваш „Бюлетень“ Я зустрічався з нашими людьми. Спільно приходимо до висновку, що перемоги комунізм можна лише об'єднаними спільними силами, а не поодинці. Швеція

... Вся їхня прозаганда просякнута націонал-шовінізмом. Будьчого іншого на українській мові ще не бачив. Про Ваш Рух жоден українець, з якими мені доводилося зустрічатись, вічого ще не знає. Багато українців дуже критично ставляться до теперішніх „вождів“. Сподіваюсь, що одержавши від вас кілька чисел вашої газети „Бюлетеню УВР“, мені пощастить дещо зрозуміти на користь УВР... Чикаго—США.

... Бюлетень викликав велике зацікавлення і зразу ж розійшовся. У мене навіть не залишилось архівного номера. Був би дуже вдячним за присилку кількох примірників „Бюлетеня“ тому що інтерес до „Бюлетеня“ виявляє дуже багато осіб... Західний Берлін.

До друзів і прихильників Від редакції «Бюлетеня УВР»

Збільшуючи тираж видання «Бюлетеню», Редакція висловлює щирю подяку всім, хто зробив внесок до пресового фонду УВР. Маючи на увазі перехід до видання щотижневої газети, ми звертаємося до наших друзів з проханням підтримати нас надалі надсилкою пожертв.

Зібрані гроші в Німеччині просимо пересилати на адресу: München, Bayerische Vereinsbank—Post-schekkonto 9785, für Bankkonto 408596.

З інших країн гроші пересилати через банк на адресу: München, Bayerische Vereinsbank, Bankkonto N 408596, або міжнародними поштовими купонами

Одночасно просимо всіх друзів і прихильників створювати групи сприяння Українському Визвольному Рухові та надсилати до Редакції „Бюлетеня“ відгуки і дописи.

«БЮЛЕТЕНЬ» видає Виконавчий Комітет Ради Українського Визвольного Руху.

Поштова адреса редакції: W. Solotarenski, München 37, Postfach 19, Germany. Ціна 30 пф. (Preis 30 Pfg.)